

Projekt Assistanskoll - projektnummer 2007/008

Slutrapport

Sammanfattning

Projektet [Assistanskoll](#) fick stöd från Allmänna Arvsfonden under projektnummer 2007/008. Projektets syfte var att starta upp en online jämförande konsumentvägledning och referensbibliotek om personlig assistans. Vi ville underlätta för assistansberättigade, deras anhöriga och kommunala LSS-handläggare samt personliga assistenter att jämföra och välja anordnare av personlig assistans, tillhandahålla studiematerial om hur man kan få ut det mesta av sin personliga assistans, fördjupa sig i lagstiftningen och dess tillämpning och informera sig om den offentliga diskussionen. På Assistanskoll hittar man information om tjänsternas innehåll, villkor och kostnader som inte framgår ur anordnarnas reklam som exempelvis assistansanvändarens möjligheter till kontroll över tjänsten, assistenters lönenivåer och kollektivavtal. Fram till juli 2010 hade 169 assistansföretag och assistanskooperativ anslutit sig till Assistanskoll och besvarat enkäten. De har tillsammans ca 5.900 kunder respektive medlemmar vilket motsvarar över 60 procent av alla assistansberättigade som valt icke-kommunala assistansanordnare. Assistanskolls nyhetsbrev kommer ut cirka en gång per månad och har skaffat sig en ledande position hos assistansanordnare och kommunala LSS-handläggare när det gäller bevakningen av assistansreformen och assistansmarknaden vilket bekräftas av e-post vi får och hänvisningar i handikapptidskrifter och deras hemsidor till nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet når ca 3.700 e-postadresser varav ca 290 är assistansanordnare och 900 är LSS-handläggare. Brevet går ut till handikapporganisationer och deras tidskrifter, fackföreningar, tjänstemän och politiker på olika nivåer samt assistansbrukare, anhöriga, och assistenter. [Assistanskolls](#) hemsida har mellan 5.000 till 6.000 unika besökare om månaden. Riksdagens Socialutskotts medlemmar, företrädare för Försäkringskassan och andra nyckelaktörer vänder sig ofta till Assistanskoll för att göra ett utspel med hjälp av nyhetsbrevet.

Efter en projektperiod på drygt 3 år har Assistanskoll etablerat sig som Sveriges ledande webbplats för jämförande konsumentupplysning och bevakning av området personlig assistans. Webbplatsens överlevnad efter projektperioden är delvis säkrad genom annonsförsäljning.

Presentation av Independent Living Institute

Independent Living Institute är en tankesmedja och projektplattform som arbetar för att förändra samhället utifrån Independent Living-perspektiv. Kärnan i detta är att vi tror att alla personer med funktionsnedsättning har rätt till, möjlighet och kapacitet att öka sitt självbestämmande.

Vår verksamhet är projektbaserad och inriktad på att förmedla information och skapa kontaktnät. Syftet är att ge personer med funktionsnedsättningar nödvändig kunskap för att ta kontroll över sina liv; förmedla insikt och kunskap till företag, politiker och administratörer om funktionshinderrättigheter och vilka lösningar och möjligheter som finns för att skapa ett demokratiskt och öppet samhälle.

Vi driver också pilotprojekt för att pröva och visa på nya och bättre lösningar till hur delaktighet och självbestämmande kan åstadkommas.

Du kan läsa om Independent Living Institute's verksamhet på www.independentliving.org

Innehållsföreteckning

Sammanfattning	1
Presentation av Independent Living Institute	2
Innehållsförteckning	3
Projektets historik	4
Bakgrund och syfte	4
Metod och uppnådda resultat	4
Enkät	
Nyhetsbevakning och nyhetsbrev	
Förteckning över kommunala LSS-handläggare och biståndsbedömare	
Texter med råd och stöd	
Statistik	
Assistanskolls metod vilar på Independent Living ideologin	
Avsteg från den ursprungliga projektplanen	7
Projektperiod på tre istället för två år	
Assistentförmedling	
Diskussionsforum	
Framtagning av administrativa verktyg för egna arbetsgivare	
Diskussion	8
Antalet deltagande assistansanordnare	
Assistanskoll som redskap för LSS-handläggare	
Assistanskolls påverkande och pådrivande roll	
Assistanskolls framtid	
Referensgrupp	11
Förteckning över bilagor	12
Bilaga 1 Assistanskolls personal	13
Bilaga 2 Förteckning över deltagande assistansanordnare	14
Bilaga 3 Förteckning över innehållet i referensbiblioteket	26
Bilaga 4 Förteckning över intervjuer, temaserier och artiklar	35
Bilaga 5 Kommuner och landsting som länkar till Assistanskoll	44
Bilaga 6 Elektronisk kopia av enkäten	

Projektets historik

Den ursprungliga projektansökan lämnades till AA året 2004. I sitt delbetänkande 2005:100 "På de assistansberättigades uppdrag" publicerade dåvarande Assistanskommittén vår projektplan i alla delar. Därmed fick projektet en bred exponering långt innan AA tog ett positivt beslut december 2006 och arbetet med projektet påbörjades juni 2007. Projektet avslutades i juni 2010.

Bakgrund och syfte

Assistansreformen som kom till 1994 ger assistansberättigade rätten till kontanta medel från Försäkringskassan för inköp av assistanstjänster från valfri tjänsteleverantör. Reformen har gett upphov till en marknad för assistanstjänster med ca 19 000 assistansberättigade som tillsammans sysselsätter över 80 000 assistenter – lika många som Stockholms stad som är en av landets största arbetsgivare.

Brukaren kan välja att köpa tjänster från kommun eller företag, organisera sin assistans i ett brukarkollektiv eller ta arbetsgivaransvaret för sina assistenter själv. Med lösningarna följer olika grader av kontroll över assistansens utformning, innehåll och kvalitet. Som arbetsgivare har man exempelvis den bästa möjligheten att skräddarsy sin assistans och uppnå den maximala kontrollen över sin vardag. I motsats till kommunens boendeservice eller hemtjänst, där brukaren är föremål för professionella insatser, främjar assistansreformen den enskildes självbestämmande, ansvarstagande och utveckling som person som tar sin plats i familjen, arbetslivet och i det övriga samhället.

Att uppnå den optimala lösningen för ens skiftande assistansbehov under olika faser av livet kräver dock betydande kunskap, erfarenhet och engagemang. Dessutom finns det svårigheter och utmaningar i form av bland annat ett växande regelverk på arbetsmiljöområdet och periodvis brist på assistenter i storstäderna.

Med tanke på reformens betydelse för arbetsmarknaden och assistansbrukarnas livskvalité framstår dagens insatser för information, rådgivning och stöd som begränsade. Kommunen har ansvar att informera brukaren om lagen och dess möjligheter. Ett antal handikapporganisationer tillhandahåller information och rådgivning. Men den informations- och rådgivningsverksamhet som finns är utspridd över en mängd mindre aktörer med begränsningar i geografisk täckning och ämnesområden. Före Assistanskoll fanns det ingen heltäckande, kostnadsfri, opartisk, jämförande och tjänsteleverantörsövergripande konsumentupplysning.

Initiativet till Assistanskoll har tagits av assistansbrukare med mångårig erfarenhet med personlig assistans samt uppbyggnaden av assistanstjänster, utbildning och stöd till assistansbrukare. Assistanskoll ska fungera som ett kvalitetshöjande instrument inom branschen.

Assistanskoll ska

- hjälpa assistansberättigade att dra maximal nytta av assistansreformen genom kostnadsfri konsumentupplysning, råd och stöd
- hjälpa arbetssökande assistenter i val av arbetsgivare
- bevaka lagstiftning och tillämpning på assistansområdet
- väcka och driva frågor av intresse för assistansberättigade och assistenter
- öka assistanstjänsternas kvalitet genom konsumentupplysning och konkurrens assistansanordnare emellan
- bidra till ökad transparens och självsanering inom assistansbranschen

Metod och uppnådda resultat

Assistanskolls verksamhet består av en hemsida med jämförande konsumentupplysning, presentationer eller profiler av assistansanordnare, nyhetsbevakning i form av ett nyhetsbrev med

sökbart arkiv över hundratals artiklar, referensbibliotek med relevanta lagar och förordningar, regler samt vägledande artiklar för assistansberättigade.

Enkät

Den jämförande konsumentupplysningen baseras på en online enkät. Assistansanordnare som vill vara med i vår förteckning kan själva fylla i och regelbundet uppdatera informationen om sin organisation. Svaren ska ge korrekt information om organisationens villkor för kunder/medlemmar och assistenterna, möjligheterna till självbestämmande samt anordnarens organisation och styrkor. Under arbetets gång fick vi ändra frågorna i flera omgångar när lagstiftningen och Försäkringskassans anvisningar ändrades. Dessutom fick vi viktig feedback från både anordnare och assistansanvändare vilket ledde till ändringar i enkäten.

Det är en delikat balansgång mellan att å ena sidan tillhandahålla relevanta uppgifter om assistansanordnare som presumtiva kunder och assistenter behöver och å andra sidan inte skrämja bort de anordnare som betraktar de av oss begärda uppgifterna som affärshemligheter. Dessutom ska frågorna vara så få som möjligt för att assistansanordnarna ska presenteras på högst två A4 sidor.

Uppgifterna om de anslutna assistansanordnarna i vår online databas presenteras på ett så enkelt och intuitivt sätt som möjligt för snabba jämförelser av två eller fler anordnare med varandra. Tjänstens besökare ska kunna ladda ned enstaka organisationers presentationer och skriva ut dem på maximalt två A4 sidor var, vilket är framför allt viktigt för LSS-handläggare som ska kunna ge sina klienter uttömmande information utan att behöva ta ställning för eller emot enskilda företag. I Bilaga 6 finns en kopia av enkäten.

Förteckning över assistansanordnare

En projektmedarbetare går periodiskt igenom webben och flera företagsregister, arbetsförmedlingens platsannonser samt annonser i handikapptidningar för att hitta nytillkommande assistansanordnare. I vår förteckning över assistansanordnare finns närmare 300 företag och organisationer. Vi uppskattar att det sammanlagt finns ytterligare ca 200 mindre företag och organisationer med ofta enbart en enda kund. Nya företag startas hela tiden, andra köps upp eller läggs ned. I Bilaga 2 finns en förteckning över samtliga assistansanordnare som anslutit sig till Assistanskoll.

Nyhetsbevakning och nyhetsbrev

Genom Assistanskolls journalist Kenneth Westberg följer vi arbetet i Riksdagens Socialutskott, Försäkringskassans och socialdepartementets arbete, assistansberättigades och marknadens reaktioner och branschens utveckling samt övriga nyheter om personlig assistans. Nyhetsrapporteringen sker i form av artiklar på Assistanskolls hemsida som grupperas kring aktuella teman som exempelvis reaktionerna på regeringens proposition, uppköpen av stora assistansanordnare genom riskkapitalfonder och andra företagsförvärv, assistenternas arbetsbeskrivning, arbetstidslagen, kommunernas tendens att upphandla assistanstjänster från privata anordnare, turerna kring assistansbedömningen. Nyhetsbrevet kommer ut ungefär en gång om månaden.

Nyhetsbrevet når idag 720 kommunala LSS-handläggare och biståndsbedömare, 222 assistansanordnare, 1 197 e-postadresser för handikapporganisationer och deras tidskrifter, fackföreningar, tjänstemän och politiker på olika nivåer samt assistansbrukare, anhöriga, assistenter. En förteckning över alla artiklar och artikelserier finns i Bilaga 4.

Kontakter med kommunala LSS-handläggare och biståndsbedömare

Assistanskoll är tänkt som verktyg även för kommunala LSS-handläggare och biståndsbedömare som förväntas lämna opartisk information och råd till assistansberättigade. Vi har sammanställt en förteckning över sammanlagt 720 LSS-handläggare, biståndsbedömare och deras chefer. Listan måste regelbundet uppdateras av en av våra medarbetare på grund av den höga omsättningen inom kåren.

LSS-handläggare och **andra** besökare av tjänsten kan skriva ut en assistansanordnarens presentation på en A4 sida. E-post från LSS-handläggare har varit uppskattande om vår tjänst. Per juli 2010 länkar över ett dussin kommuner och landsting till Assistanskoll på sina hemsidor. Se Bilaga 5.

Texter med råd och stöd

Många artiklar i referensbiblioteket består av praktiska tips och råd i olika assistanssituationer som exempelvis att välja assistansform och assistansanordnare, att resa med assistenter, rekrytera och anvisa assistenter samt råd inför behovsbedömning. Några assistansbrukare med lång erfarenhet har fått frilansuppdrag att beskriva utmaningar och konflikter som kan uppstå i ofta förekommande assistanssituationer.

Statistik

Assistanskoll har idag i genomsnitt drygt 300 unika besökare på vardagar och ca 6.000 under en månad. Ungefär ett 80-tal webbplatser hänvisar till oss bl.a. två dussin kommuner och landsting. Söker man i Google efter "personlig assistans" "nn län" så är Assistanskoll första sökresultatet. Nyhetsbrevet går ut till för närvarande ca 3 673 e-postadresser.

Assistanskolls metod vilar på Independent Living ideologin

Assistanskoll var den första sajten med syfte att underlätta valet av assistansanordnare. Sedan dess har det tillkommit liknande tjänster från andra aktörer: *Branschguiden* från personligassistent.com, *AssistansTjänst* från funktionshinder.se och sedan januari 2009 IfA:s *Assistansval*. All information som underlättar jämförelsen av anordnare och som ökar transparens är bra för assistansanvändarna och bra för branschen. Två olika metoder används av de nuvarande fyra jämförelsetjänsterna:

[Branschguiden](#), (38 deltagande anordnare 2009-06-24 och 52 deltagande anordnare 2010-07-20; 27 deltagande anordnare har inte uppdaterat sina uppgifter sedan oktober 2007) och [Assistanstjänst](#) (16 deltagande anordnare 2009-06-24, sommaren 2010 ur funktion) använder sig av samma metod som [Assistanskoll](#) (169 deltagande anordnare 2010-06-30), där man ber assistansanordnare att svara på ett antal frågor som ska ge presumtiva assistansanvändare och assistenter ett intryck av företaget, dess ekonomiska villkor och sätt att driva tjänsterna. Beroendet av anordnarna för att få svar på enkätfrågorna utgör ett problem som är svårt att komma ifrån även om man låter anordnare skriva på sanningsförklaringar. Jämförelsetjänsterna saknar resurser för att kontrollera uppgifterna. Tillvägagångssättet i *Branschguiden*, *Assistanstjänst* och *Assistanskoll* vilar på antagandet att assistansberättigade kan ha olika uppfattningar om hur assistanstjänster ska bedömas eftersom assistansberättigade är unika individer med olika behov, förutsättningar och önskemål. Därför nöjer sig dessa tre jämförelsetjänster med att beskriva anordnarna neutralt och faktiskt och låter besökaren själv dra slutsatsen om en assistansanordnare verkar erbjuda tjänster av bra eller mindre bra kvalitet.

[Assistansval](#) (16 deltagande anordnare 2009-06-24; 19 deltagande anordnare 2010-07-30) driven av IfA, Intressegruppen för Assistansberättigade, försöker komma undan beroendet av information från anordnarna själva. Man skickar enkätfrågorna via anordnarna till deras kunder som svarar direkt till *Assistansval*. Frågorna avser kvalitetskriterier som bl.a. information, arbetsledning, integritet, kritik, självbestämmande m m. Den svarande uttrycker sin grad av tillfredsställelse med sin anordnare vad

avser dessa kriterier på en 0-100 procent skala. Det framgår dock inte av jämförelsetjänsten vad som avses med "arbetsledning", "integritet", "självbestämmande", "kritik", osv. Man frågar till exempel inte om hur ansvaret för arbetsledningen mellan anordnaren och användaren fördelas vilket påverkar kundens möjligheter till självbestämmande. Utan sådana klarläggande frågor kan kunderna lägga en mängd olika saker i begreppen "arbetsledning" eller "självbestämmande". Någon som tidigare enbart haft kommunen som anordnare och som inte kunde påverka något, tolkar kanske "självbestämmande" som att vara med när arbets sökande assistenter intervjuas. Medan för en kund, som tidigare varit arbetsgivare för sina assistenter, innebär "självbestämmande" kanske att kunden även sätter assistenternas löner. Bådas svar blandas ihop till en enda siffra vilket blir svårtolkat.

Ett mera grundläggande problem med Assistansvals metod har med synen på personlig assistans och dess användare att göra. Assistansbrukare utgör ingen homogen grupp utan är som folk är mest och skiljer sig åt med avseende på kön, ålder, familjeförhållanden, sysselsättning och intressen, funktionshinder, ambitioner och förväntningar på livet m.m. "Personlig" assistans är lösningen för att var och en själv kan anpassa assistansen till sina individuella behov efter sina egna bedömningskriterier. Därmed går det inte att rösta fram den assistansanordnaren som är bäst för alla. Vad som är bra assistans för den ena kan vara en dålig lösning för en annan. "Personlig" assistans är en högst individuell och ingen kollektiv företeelse. One size fits all-tänkandet förnekar assistansanvändarnas individualitet som unika människor.

Avsteg från den ursprungliga projektplanen

Projektperiod på tre istället för två år

Framtagningen och testningen av enkäten tog mer tid än beräknat. Dessutom tillkom Assistanskommittén (sedermera LSS-Kommittén) med omfattande förslag på ändringar i regelverket i flera omgångar vilket tvingade oss varje gång att anpassa vår enkät och inhämta nya uppgifter från assistansanordnarna. För att hinna med anpassningsarbetet till de kommande ändringarna valde vi att omfördela de beviljade resurserna på tre istället för två år.

Ett annat argument för att fördela den ursprungliga projektsumman över en längre projektperiod var att skapa förutsättningar för inkomster genom webbplatsen framöver i form av exempelvis annonsförsäljning. Vi bedömde att vi först måste hinna värva så många deltagande assistansanordnare som möjligt, bygga upp artikelsamlingen och referensbiblioteket och sprida kännedom om Assistanskoll för att få goda besökssiffror vilket är en förutsättning för annonsförsäljning.

Assistentförmedling

Bland projektets ursprungligen planerade delmoment fanns en online assistentförmedling med. Under tiden har det – bortsett från Arbetsförmedlingens tjänst – kommit till en handfull mindre online assistentförmedlingar. Behovet av alternativ till arbetsförmedlingens online förmedling har minskat i om arbetsförmedlingens tjänst inte längre tvingar platsannonser för personliga assistenter in i kategorin "sjukvård" utan i "socialt arbete". Men även i "socialt arbete" klumpas personliga assistenter ihop med vårdbiträde vilket ger arbetet en medicinsk karaktär som många assistansanvändare inte vill se. Det har blivit allt vanligare att assistansanordnare på sina hemsidor vänder sig till arbetssökande direkt. Vår bedömning var att en assistentförmedling på Assistanskoll inte skulle ha tillräckligt med underlag under dessa förutsättningar.

Diskussionsforum

Sedan projektansökan först lämnades in har två diskussionsforum, www.funktionshinder.se och www.personligassistent.com kommit till som snabbt har blivit mycket populära. De gör ett bra arbete

och vi bedömde att det skulle ta stora resurser att försöka konkurrera med dem. Däremot har vi sett vår nisch i att erbjuda högkvalitativa intervjuer, analyser och artikelserier.

Framtagning av administrativa verktyg för egna arbetsgivare

Ett av våra huvudmål med Assistanskoll har varit att skapa verktyg och ge råd och stöd för att underlätta anställningen av personliga assistenter av assistansberättigade själv. Den här formen ger enligt vår uppfattning de bästa förutsättningarna till att kontrollera assistansens kvalitet, men kräver samtidigt mycket information, kunskap och ansvarstagande. Under tiden har www.aiai.se kommit till med målsättningen att skapa ett dynamiskt administrationsverktyg för egna arbetsgivare.

Dessutom innebar lagändringen juli 2008 betydande försämringar för de egna arbetsgivarnas villkor. Idag är endast 2,7 procent av de assistansberättigade så kallade egna arbetsgivare. Andelen har varit stabil sedan lagens tillkomst men sjunker nu långsamt. Vi befarade att deras andel skulle minska ännu mer i framtiden och ville därför inte satsa stora delar av projektets resurser på den relativt liten brukargrupp.

Diskussion

Antalet deltagande assistansanordnare

Det har varit ett omfattande arbete att förmå assistansanordnare att ansluta sig till Assistanskoll och besvara och uppdatera vår enkät. Som följd av den arbetsbelastning det innebär fick vi omdisponera våra personella resurser. Det förekommer att anordnare enbart delvis besvarar våra enkätfrågor. Vi uppmuntrar till att svara på alla frågor och hänvisar till de slutsatser som tjänstens besökare kan dra när de ser att ett företag undanhållit relevanta fakta.

Vid slutet av juni 2010 fanns det sammanlagt 169 assistansanordnarprofiler i jämförelsetjänsten. Som tidigare noterat uppskattas det totala antalet anordnare till ca 550 organisationer varav de flesta har ett fåtal kunder/medlemmar. Enligt LSS-kommitténs tidigare undersökning vill endast hälften av assistansanordnarna ha fler kunder. Enligt denna uppskattning är det således maximalt ca 250 anordnare som kan tänkas ansluta sig till Assistanskoll för att få fler kunder/medlemmar. De 169 assistansanordnare har tillsammans 5 900 kunder/medlemmar vilket motsvarar grovt 31 procent av alla ca 19 200 assistansberättigade i Sverige (siffror för assistans från Försäkringskassan från januari 2010 och från kommunerna från december 2009) vilket motsvarar 61 procent av alla som anlitar icke-kommunala assistansanordnare.

Flera faktorer kan tänkas påverka en anordnares benägenhet att ansluta sig till Assistanskoll. Den senaste statistiken (juni 2010) visar att kommunernas marknadsandel har sjunkit till 46 procent. Det verkar vara en stadig trend alltsedan assistansreformens början i januari 1994 då kommunernas andel låg på 75 procent. Även kooperativen tappar stadigt andelar och befinner sig nu på 10,7 procent medan så kallade egna arbetsgivare är på 2,7 procent. Den enda kategori som växer är privata företag vars andel ligger nu på 40,1 procent.

Tillväxten i antalet assistansberättigade har saktat ner under de senaste åren. Därmed innebär kommunernas sjunkande marknadsandel ett nettoutflöde från kommunala anordnare till privata företag. Nettoutflödet beror till viss del på kommunernas tilltagande benägenhet att lägga sin assistansverksamhet på entreprenad. Dessutom lämnar förmodligen många assistansberättigade, som börjat med personlig assistans i kommunal regi, kommunen efter en tid för ett privat företag. Enligt flera undersökningar (exempelvis [Assistanskommittén 2005](#), [Roos 2009](#)) erbjuder privata anordnare tjänster av bättre kvalitet. Privata anordnare tillsammans erbjuder även ett mera diversifierade utbud och kan således bättre tillgodose individuella behov. En stor anledning till privata anordnares popularitet - framför allt i tider där Försäkringskassan tillämpar striktare bedömningskriterier - är en följd av de större privata företagens juridiska tjänster. Enligt Roos har assistansanvändare med privata företag som arbetsgivare för sina assistenter fler beviljade timmar än kolleger som har kommunen som anordnare.

Ett av de största privata assistansbolagen har en egen rehabiliteringsverksamhet där många patienter börjar med företagets assistans som de fortsätter med när de flyttar hem.

Det verkar finnas mycket lite "kannibalism" privata anordnare emellan där assistansberättigade byter en privat anordnare mot en annan privat anordnare. Däremot finns det en rad större privata aktörer som växer genom förvärv av andra företag.

Av dessa förhållanden kan man dra slutsatsen att större företag kan se en mindre nytta i att vara anslutna till Assistanskoll i syftet att värva fler kunder. Att på Assistanskoll svara på obekväma frågor om prissättning och vad man får i gengäld i form av tjänster och utrymme för assistansomkostnader kan minska ett företags förhandlingsutrymme gentemot en ny kund. Den ur företagets synpunkt fördelaktigaste kunden är inte den målmedvetna och välinformerade assistansanvändare som kräver bättre villkor och insyn än man hade inom kommunen och som shoppar runt. Mindre eller nyare tillväxtinriktade organisationer är mer benägna att gå med i Assistanskoll. De ser en större fördel med den kostnadsfria exponering som ett deltagande i Assistanskoll innebär. Äldre och större anordnare däremot förlitar sig förmodligen mer på marknadsföring genom nöjda kunder, har redan sina egna väletablerade marknadsföringskanaler i form av annonsering i handikapptidskrifter och sponsringsverksamhet och är angelägna om goda personliga kontakter med kommunala handläggare.

Assistanskoll som redskap för LSS-handläggare

Det föregående avsnittet pekar på de kommunala handläggarnas centrala betydelse för privata anordnare i förmedlingen av fler kunder. Många assistansberättigade – framför allt de som börjar med personlig assistans - vänder sig till LSS- eller biståndshandläggare för information och råd vid val av assistansanordnare. Eftersom deras uppgift är att vara opartiska, kan Assistanskoll utgöra ett värdefullt och dessutom neutralt redskap med sina möjligheter att jämföra olika anordnare med avseende på kriterier som kan vara avgörande för valet av en viss assistansanvändare.

I ett stickprov som vi genomförde under 2009 med intervjuer av 10 kommunala handläggare kom det fram att alla kände till Assistanskoll och att majoriteten brukar läsa nyhetsbrevet för att hålla sig à jour om turerna kring assistansersättningens lagstiftning och tillämpning. Men 70 procent av handläggarna i stickprovet hade inte sett Assistanskoll som ett redskap i sitt informations- och rådgivningsarbete. Sedan vi genomförde stickprovet informerar vi LSS-handläggare och biståndsbedömare om Assistanskoll i periodiska e-postutskick. Med tanke på den höga personalomsättningen i yrket är det nödvändigt.

Som följd av den tilltagande insikten hos kommunala handläggare om Assistanskolls betydelse för sitt arbete växer antalet kommuner och landsting som länkar från sina hemsidor till Assistanskoll. Se Bilaga 5.

Assistanskolls påverkande och pådrivande roll

Assistanskoll har skapat ett faktaunderlag för politiker, journalister, lobbyister eller liknande där de kan fördjupa sig i olika frågor som berör personlig assistans. Detta är möjligt via de över [250 publicerade nyhets/fördjupningsartiklarna](#) som är organiserade i [TEMA-serier](#) och [Faktabasen](#) med samlade lagar, rapporter, uppsatser, myndighetsinformation, större mediareportage m.m. Se förteckningen över artiklarna i Bilaga 4 och förteckningen över referensbiblioteket i Bilaga 3.

Assistanskoll intervjuar regelbundet politiker som tar ställning i aktuella frågor och läsaren kan följa den politiska debatten. Myndigheter och intresseorganisationer intervjuas samtidigt vilket belyser hur besluten fattas. Vi har exempelvis följt utvecklingen av [Behovsbedömningsinstrumentet för personlig assistans](#) där många intervjuade framfört risker om vad detta kan komma att innebära, risker som sedan politiker och myndigheter bemöter.

Assistanskoll har väckt och drivit specifika frågor som exempelvis effekterna av Försäkringskassans nya regler för att beräkna grundläggande behov vid behovsbedömningarna ([Se TEMA-serie](#)), inträdet av riskkapitalfonder i den svenska assistansbranschen ([Se TEMA-serie](#)) eller en längre avräkningsperiod än de nuvarande 6 månaderna så att assistansberättigade som är egna arbetsgivare kan lägga undan en buffert av medel inför oförutsedda utgifter ([Se TEMA-serie](#)). Vi har redovisat argument i dessa frågor, informerat allmänheten och politiker samtidigt som de fått ta ställning.

Assistanskoll påverkar även assistansbranschen och valmöjligheterna för assistansberättigade och assistenter. De deltagande assistansanordnarna redovisar exempelvis hur assistansersättningen fördelas på olika kostnadsslag, anger nivån för assistentlöner och assistansomkostnader och berättar om sparade medel kan tas med vid ett anordnarbyte. Därmed ökar öppenheten och transparensen i branschen. Därmed ökar även kundernas möjlighet att välja en anordnare som passar bättre eller att ställa krav på den anordnare man för tillfället har. Assistansanvändare kan även få information, råd och stöd i guiderna [Att välja assistansanordnare](#) och [Att vara egen arbetsgivare](#).

Genom att [redovisa branschens samtliga kollektivavtal](#) med villkoren för anställda assistenter kan både assistansanvändare och assistenter välja en anordnare efter sina önskemål.

Assistanskoll belyser problem som kan uppstå i assistansbranschen, exempelvis tvivelaktiga affärsmetoder. I [TEMA-serien Marknadsföring](#) tog vi upp hur vissa företag använder sekretessbelagda kontaktuppgifter till assistansberättigade.

Assistanskolls framtid

I [LSS-kommitténs slutbetänkande](#) sägs det (s 560-561) att Socialstyrelsens arbete med kvalitetsindikatorer även bör omfatta LSS-verksamheterna, däribland personlig assistans. I Socialstyrelsens äldreguide kan den enskilde redan idag via ett poängsättningsystem jämföra kvaliteten inom vården och omsorgen om äldre för att få ett underlag för att välja. I en intervju med Assistanskoll 2008-10-05 säger Peter Brusén enhetschef på Socialstyrelsens enhet för funktionshinderfrågor att i en kommande Assistansguide i Socialstyrelsens regi skulle alla assistansanordnare kunna graderas efter ett liknande poängsystem. Han uttryckte sin uppskattning för Assistanskoll och säger sig inte vara främmande för ett samarbete i någon form.

I ett telefonsamtal i december 2009 berättade Brusén för Assistanskoll att Socialstyrelsen inte hade fått regeringsuppdraget än och att det kunde dröja "några år" tills en sådan guide i Socialstyrelsens regi nådde samma volym som Assistanskoll.

I motsats till Socialstyrelsens Äldreguide och kommande Assistansguide använder Assistanskoll inga sammanfattande omdömen (exempelvis "medbestämmande") utan ger konkreta, ofta kvantitativa svar på konkreta frågor. Syftet är att låta den enskilde själv dra slutsatser. Att bedöma kvalitet på personlig assistans bygger på mycket individuella och personliga preferenser som Socialstyrelsens generella poängsystem inte kan fånga in. Därför tror vi att Assistanskoll kommer att uppskattas av assistansbrukare, handläggare och assistenter även efter Socialstyrelsens Assistansguide är klar. Dessutom kommer det alltid finnas behov av reportage, analyser, råd och vägledning samt diskussion kring personlig assistans som Socialstyrelsens Assistansguide inte kan fylla.

Referensgrupp

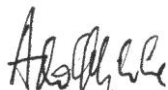
I referensgruppen ingick

Pär Alexandersson, Assistanskommittén Socialdepartementet;
Thomas Sundström, Försäkringskassan;
Anna Ingmansson, SKL,
Björn Jidéus STIL,
Karsten Inde, Olivia
Carl Thunberg, Frösunda Assistans
Marin-Jeanette Bergvall och Björn Boquist, Hjärnkraft
Wenche Willumsen, DHR,
Birgitta Andersson, IfA;
Ninnie Wallborg, Funktionshinder.se
Peter Brusén, Socialstyrelsen
Hanna Kauppi, Särnmark Assistans
Veronica Svensk, assistansbrukare och assistansanordnare
Stefan Pelc, assistansanvändare och egen arbetsgivare

Referensgruppen kontaktades per e-post och enskilda medlemmar intervjuades vid behov.

Vi är djupt tacksamma till Allmänna Arvsfonden för stödet.

Johanneshov den 25 juli 2010

Adolf Ratzka
Verksamhetsledare
Independent Living Institute

Förteckning över bilagor

Bilaga 1 Assistanskolls personal under projektperioden

- Bilaga 2 Förteckning över deltagande assistansanordnare
- Bilaga 3 Förteckning över innehållet i referensbiblioteket
- Bilaga 4 Förteckning över intervjuer, temaserier och artiklar
- Bilaga 5 Förteckning över kommuner och landsting som länkar till Assistanskoll
- Bilaga 6 [Elektronisk kopia av enkäten](#)

Förteckning över Assistanskolls personal under projekttiden

Medarbetare	befattning	arbetade med projektet
Pär Blomqvist	utredare	2008 09 – 2009 04
Philip Day	webbprogrammering	2007 06 – 2010 06
Sebastian Ferrer	administratör	2007 06 – 2008 01
Miles Goldstick	webbpublicering	2007 07 – 2010 06
Veronica Kallander	administratör	2007 07 – 2007 12
Algren Morgan	administratör	2007 10 – 2010 06
Adolf Ratzka	koordination	2007 06 – 2010 06
Kenneth Westberg	journalist	2008 01 – 2010 06
Nicoletta Zoannos	administratör	2007 10 – 2007 12

Förteckning över alla assistansanordnare i Assistansskolls register

- A-Assistans Leimir AB
kunder i hela landet, 85 kunder och 340 assistenter.
[A-Assistans Leimir AB profilen »](#)
- Aagave Assistans AB
kunder i Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, tio kunder och 30 assistenter.
[Aagave Assistans AB profilen »](#)
- AB Jessys Assistans
kunder i hela landet, tre kunder och åtta assistenter.
[AB Jessys Assistans profilen »](#)
- ACA Assistans & Livskvalitet
kunder i hela landet, 20 kunder och 100 assistenter.
[ACA Assistans & Livskvalitet profilen »](#)
- Agensa AB
kunder i Uppsala län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, 18 kunder och 65 assistenter.
[Agensa AB profilen »](#)
- Aida Assistans
kunder i Västra Götalands län, nio kunder och 25 assistenter.
[Aida Assistans profilen »](#)
- Alma assistans AB
kunder i hela landet, 11 kunder och 49 assistenter.
[Alma assistans AB profilen »](#)
- Alpha Personlig Assistans
kunder i Västernorrlands län, Västerbottens län, Norrbottens län, 15 kunder och 40 assistenter.
[Alpha Personlig Assistans profilen »](#)
- Amelia Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, 17 kunder och 65 assistenter.
[Amelia Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Anemon Personlig Assistans AB
kunder i Stockholms län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län, 52 kunder och 360 assistenter.
[Anemon Personlig Assistans AB profilen »](#)
- AOM Assistans AB
kunder i Stockholms län, 47 kunder och 250 assistenter.
[AOM Assistans AB profilen »](#)
- Aroskooperativet
kunder i Västmanlands län, 12 kunder och 51 assistenter.
[Aroskooperativet profilen »](#)
- Assali Assistans AB
kunder i hela landet, två kunder och 13 assistenter.
[Assali Assistans AB profilen »](#)
- Assistans Giva
kunder i Jönköpings län, Kalmar län, sex kunder och 40 assistenter.
[Assistans Giva profilen »](#)
- Assistans och Redovisning i Eskilstuna AB
kunder i Södermanlands län, en kund och sju assistenter.
[Assistans och Redovisning i Eskilstuna AB profilen »](#)
- Assistans på Gotland AB
kunder i Gotlands län, nio kunder och 40 assistenter.
[Assistans på Gotland AB profilen »](#)
- Assistansbolaget i Sverige AB
kunder i hela landet, 155 kunder och 700 assistenter.
[Assistansbolaget i Sverige AB profilen »](#)
- Assistansia AB

- kunder i hela landet, 1300 kunder och 4000 assistenter.
[Assistansia AB profilen »](#)
- Assistansloket AB
kunder i Jämtlands län, en kund och fyra assistenter.
[Assistansloket AB profilen »](#)
- AssistansLotsen AB
kunder i hela landet, 80 kunder och 525 assistenter.
[AssistansLotsen AB profilen »](#)
- AssistansPartner i Gävleborg AB
kunder i hela landet, fyra kunder och 30 assistenter.
[AssistansPartner i Gävleborg AB profilen »](#)
- Assistanspoolen i Järfälla KB
kunder i Stockholms län, tre kunder och nio assistenter.
[Assistanspoolen i Järfälla KB profilen »](#)
- Assistansteamet i Halland AB
kunder i Hallands län, hela landet, fem kunder och 20 assistenter.
[Assistansteamet i Halland AB profilen »](#)
- Attendo Care
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Östergötlands län, Kronobergs län, Gotlands län, Skåne län, Västra Götalands län, Västmanlands län, Västerbottens län, Norrbottens län, 60 kunder och 180 assistenter.
[Attendo Care profilen »](#)
- Bambi Assistans
kunder i Stockholms län, 17 kunder och 135 assistenter.
[Bambi Assistans profilen »](#)
- Björkö Assistans Sören Eriksson AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 75 assistenter.
[Björkö Assistans Sören Eriksson AB profilen »](#)
- Blåklinten AB
kunder i hela landet, fem kunder och 18 assistenter.
[Blåklinten AB profilen »](#)
- Blåvingen Personlig Assistans AB
kunder i Skåne län, 20 kunder och 70 assistenter.
[Blåvingen Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Bonitas AB
kunder i Stockholms län, åtta kunder och 45 assistenter.
[Bonitas AB profilen »](#)
- Borås Assistans Aktiebolag
kunder i hela landet, fem kunder och 24 assistenter.
[Borås Assistans Aktiebolag profilen »](#)
- Bra Assistans i Mälardalen AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län, Västmanlands län, Dalarnas län, sju kunder och 37 assistenter.
[Bra Assistans i Mälardalen AB profilen »](#)
- Brukarassistans Uppland AB
kunder i hela landet, 43 kunder och 268 assistenter.
[Brukarassistans Uppland AB profilen »](#)
- Brukarkooperativet JAG
kunder i hela landet, 400 kunder och 3500 assistenter.
[Brukarkooperativet JAG profilen »](#)
- Bärkraft Assistans AB
kunder i hela landet, tre kunder och 15 assistenter.
[Bärkraft Assistans AB profilen »](#)
- AssistansPartner i Gävleborg AB
kunder i hela landet, fyra kunder och 30 assistenter.
[AssistansPartner i Gävleborg AB profilen »](#)
- Assistanspoolen i Järfälla KB
kunder i Stockholms län, tre kunder och nio assistenter.
[Assistanspoolen i Järfälla KB profilen »](#)

- Assistansteamet i Halland AB
kunder i Hallands län, hela landet, fem kunder och 20 assistenter.
[Assistansteamet i Halland AB profilen »](#)
- Attendo Care
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Östergötlands län, Kronobergs län, Gotlands län, Skåne län, Västra Götalands län, Västmanlands län, Västerbottens län, Norrbottens län, 60 kunder och 180 assistenter.
[Attendo Care profilen »](#)
- Bambi Assistans
kunder i Stockholms län, 17 kunder och 135 assistenter.
[Bambi Assistans profilen »](#)
- Björkö Assistans Sören Eriksson AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 75 assistenter.
[Björkö Assistans Sören Eriksson AB profilen »](#)
- Blåklinten AB
kunder i hela landet, fem kunder och 18 assistenter.
[Blåklinten AB profilen »](#)
- Blåvingen Personlig Assistans AB
kunder i Skåne län, 20 kunder och 70 assistenter.
[Blåvingen Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Bonitas AB
kunder i Stockholms län, åtta kunder och 45 assistenter.
[Bonitas AB profilen »](#)
- Borås Assistans Aktiebolag
kunder i hela landet, fem kunder och 24 assistenter.
[Borås Assistans Aktiebolag profilen »](#)
- Bra Assistans i Mälardalen AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län, Västmanlands län, Dalarnas län, sju kunder och 37 assistenter.
[Bra Assistans i Mälardalen AB profilen »](#)
- Brukarassistans Uppland AB
kunder i hela landet, 43 kunder och 268 assistenter.
[Brukarassistans Uppland AB profilen »](#)
- Brukarkooperativet JAG
kunder i hela landet, 400 kunder och 3500 assistenter.
[Brukarkooperativet JAG profilen »](#)
- Bärkraft Assistans AB
kunder i hela landet, tre kunder och 15 assistenter.
[Bärkraft Assistans AB profilen »](#)
- Care AllOmsorg AB
kunder i Stockholms län, fyra kunder och 15 assistenter.
[Care AllOmsorg AB profilen »](#)
- CL Assistans AB
kunder i hela landet, sju kunder och 28 assistenter.
[CL Assistans AB profilen »](#)
- Clara Assistans AB
kunder i hela landet, åtta kunder och 30 assistenter.
[Clara Assistans AB profilen »](#)
- Claras Assistanstjänst AB
kunder i hela landet, 12 kunder och 30 assistenter.
[Claras Assistanstjänst AB profilen »](#)
- COOL, Cooperativet Oberoende Liv
kunder i hela landet, nio kunder och 55 assistenter.
[COOL, Cooperativet Oberoende Liv profilen »](#)
- DVT Assistans AB
kunder i hela landet, tio kunder och 40 assistenter.
[DVT Assistans AB profilen »](#)
- Ekonomibyrå AB

- kunder i hela landet, 18 kunder och 80 assistenter.
[Ekonomibyrån AB profilen »](#)
- EM Competenspool AB
kunder i Stockholms län, en kund och nio assistenter.
[EM Competenspool AB profilen »](#)
- Enigheten Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, 19 kunder och 90 assistenter.
[Enigheten Personlig Assistans AB profilen »](#)
- ENKV assistans AB
kunder i hela landet, 12 kunder och 80 assistenter.
[ENKV assistans AB profilen »](#)
- ethea consultation
kunder i Skåne län, Västerbottens län, en kund och två assistenter.
[ethea consultation profilen »](#)
- Exter Assistans AB
kunder i Västra Götalands län, tre kunder och 20 assistenter.
[Exter Assistans AB profilen »](#)
- Ferla AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Skåne län, Gävleborgs län, 12 kunder och 30 assistenter.
[Ferla AB profilen »](#)
- Foveo AB
kunder i hela landet, fem kunder och 18 assistenter.
[Foveo AB profilen »](#)
- Fram Assistans
kunder i Västmanlands län, sex kunder och 25 assistenter.
[Fram Assistans profilen »](#)
- Freja Assistanstjänst AB
kunder i Stockholms län, fem kunder och tio assistenter.
[Freja Assistanstjänst AB profilen »](#)
- Furuboda Assistans AB
kunder i hela landet, 15 kunder och 130 assistenter.
[Furuboda Assistans AB profilen »](#)
- Futura Assistans AB
kunder i hela landet, 11 kunder och 37 assistenter.
[Futura Assistans AB profilen »](#)
- GIL - Göteborgskoopertivet för Independent Living
kunder i hela landet, 165 kunder och 1000 assistenter.
[GIL - Göteborgskoopertivet för Independent Living profilen »](#)
- Glamocki Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, fyra kunder och 19 assistenter.
[Glamocki Personlig Assistans AB profilen »](#)
- GOTAB Bemanning
kunder i hela landet, en kund och två assistenter.
[GOTAB Bemanning profilen »](#)
- Hallands CareCenter AB
kunder i hela landet, en kund och en assistenter.
[Hallands CareCenter AB profilen »](#)
- Hammarstrands Assistans AB
kunder i Södermanlands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Västra Götalands län, Värmlands län, Örebro län, tre kunder och 16 assistenter.
[Hammarstrands Assistans AB profilen »](#)
- Handen i Borås AB
kunder i Västra Götalands län, två kunder och 33 assistenter.
[Handen i Borås AB profilen »](#)
- Hedemora Assistansservice
kunder i Västmanlands län, Dalarnas län, 20 kunder och 100 assistenter.
[Hedemora Assistansservice profilen »](#)
- Hela Sveriges Assistans AB

- kunder i hela landet, 62 kunder och 350 assistenter.
[Hela Sveriges Assistans AB profilen »](#)
- Hemmalaget Assistans AB
kunder i hela landet, en kund och nio assistenter.
[Hemmalaget Assistans AB profilen »](#)
- Hjärnstyrkan Assistans AB
kunder i hela landet, tio kunder och 65 assistenter.
[Hjärnstyrkan Assistans AB profilen »](#)
- Human Assistans Sverige AB
kunder i hela landet, åtta kunder och 80 assistenter.
[Human Assistans Sverige AB profilen »](#)
- Human Resources Scandinavia AB
kunder i hela landet, två kunder och tio assistenter.
[Human Resources Scandinavia AB profilen »](#)
- Human Touch
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län,
15 kunder och 70 assistenter.
[Human Touch profilen »](#)
- IGS Assistans
kunder i Stockholms län, 40 kunder och 170 assistenter.
[IGS Assistans profilen »](#)
- Iki Assistans
kunder i Skåne län, 22 kunder och 140 assistenter.
[Iki Assistans profilen »](#)
- Indiva Care AB
kunder i Stockholms län, fyra kunder och 19 assistenter.
[Indiva Care AB profilen »](#)
- INTER TEAM Bemanning
kunder i Västra Götalands län, en kund och sex assistenter.
[INTER TEAM Bemanning profilen »](#)
- JA-assistans AB
kunder i Dalarnas län, Gävleborgs län, 12 kunder och 35 assistenter.
[JA-assistans AB profilen »](#)
- Jesper Ekström Aktiv Assistans Tillsammans AB
kunder i hela landet, 30 kunder och 200 assistenter.
[Jesper Ekström Aktiv Assistans Tillsammans AB profilen »](#)
- Jeta Jon AB
kunder i hela landet, tre kunder och sju assistenter.
[Jeta Jon AB profilen »](#)
- Jevia Assistans
kunder i hela landet, 15 kunder och 75 assistenter.
[Jevia Assistans profilen »](#)
- Kombo Assistans
kunder i Stockholms län, okänt antal kunder och okänt antal assistenter.
[Kombo Assistans profilen »](#)
- Kooperativet Castor
kunder i Skåne län, nio kunder och 50 assistenter.
[Kooperativet Castor profilen »](#)
- Kooperativet Frej i Skövde Ekonomisk Förening
kunder i Västra Götalands län, fem kunder och 26 assistenter.
[Kooperativet Frej i Skövde Ekonomisk Förening profilen »](#)
- Kooperativet Frihet
kunder i Skåne län, 12 kunder och 60 assistenter.
[Kooperativet Frihet profilen »](#)
- Kooperativet Hand i Hand
kunder i Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, 33 kunder och 200
assistenter.
[Kooperativet Hand i Hand profilen »](#)
- Kooperativet Helsingborg Independent Living

- kunder i Skåne län, 42 kunder och 350 assistenter.
[Kooperativet Helsingborg Independent Living profilen »](#)
- Kooperativet Lila
kunder i Skåne län, 44 kunder och 350 assistenter.
[Kooperativet Lila profilen »](#)
- Kooperativet Lotsen
kunder i Jönköpings län, 28 kunder och 155 assistenter.
[Kooperativet Lotsen profilen »](#)
- Kooperativet Olja
kunder i Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Västra Götalands län,
120 kunder och 500 assistenter.
[Kooperativet Olja profilen »](#)
- Kooperativet Vilja
kunder i Skåne län, 24 kunder och 170 assistenter.
[Kooperativet Vilja profilen »](#)
- Kooperativet Viol
kunder i hela landet, 28 kunder och 170 assistenter.
[Kooperativet Viol profilen »](#)
- Kristina's Omtanke AB
kunder i hela landet, två kunder och fyra assistenter.
[Kristina's Omtanke AB profilen »](#)
- Kullabygdens Independent Living
kunder i Skåne län, 27 kunder och 98 assistenter.
[Kullabygdens Independent Living profilen »](#)
- LaVita Assistans AB
kunder i Stockholms län, åtta kunder och 50 assistenter.
[LaVita Assistans AB profilen »](#)
- Lev väl Assistans AB
kunder i hela landet, 12 kunder och 50 assistenter.
[Lev väl Assistans AB profilen »](#)
- Libra Assistans AB
kunder i Västmanlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Jämtlands län, 40 kunder och 260
assistenter.
[Libra Assistans AB profilen »](#)
- LifeStyle Assistans
kunder i hela landet, fem kunder och 30 assistenter.
[LifeStyle Assistans profilen »](#)
- Livsanda - assistans med livsglädje
kunder i hela landet, 35 kunder och 200 assistenter.
[Livsanda - assistans med livsglädje profilen »](#)
- Livskomfort/AssistansService AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 102 assistenter.
[Livskomfort/AssistansService AB profilen »](#)
- Livskvalité Yvonne Carlsson
kunder i Hallands län, en kund och fem assistenter.
[Livskvalité Yvonne Carlsson profilen »](#)
- LSS Assistans
kunder i hela landet, 75 kunder och 200 assistenter.
[LSS Assistans profilen »](#)
- Lövets Personlig Assistans Service & Massage AB
nio kunder och 60 assistenter.
[Lövets Personlig Assistans Service & Massage AB profilen »](#)
- MAJA's Assistans & Service HB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, okänt antal kunder
och okänt antal assistenter.
[MAJA's Assistans & Service HB profilen »](#)
- Max Assistans AB
kunder i Skåne län, Hallands län, sex kunder och 45 assistenter.
[Max Assistans AB profilen »](#)

- MBK Assistans AB
kunder i hela landet, 25 kunder och 88 assistenter.
[MBK Assistans AB profilen »](#)
- MejDej Kooperativet
kunder i Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län, 58 kunder och 400 assistenter.
[MejDej Kooperativet profilen »](#)
- Mellanhanden AB
kunder i Kalmar län, två kunder och tio assistenter.
[Mellanhanden AB profilen »](#)
- MG Assistans AB
kunder i Västernorrlands län, tio kunder och 50 assistenter.
[MG Assistans AB profilen »](#)
- ML Omsorgsspecialisten AB
kunder i hela landet, fyra kunder och 15 assistenter.
[ML Omsorgsspecialisten AB profilen »](#)
- MM-assistans Dalarna AB
kunder i hela landet, sju kunder och 28 assistenter.
[MM-assistans Dalarna AB profilen »](#)
- Modern Assistans HB
kunder i Stockholms län, fem kunder och 55 assistenter.
[Modern Assistans HB profilen »](#)
- My Life HB
kunder i Norrbottens län, hela landet, 45 kunder och 500 assistenter.
[My Life HB profilen »](#)
- Nimbus Assistans AB
kunder i Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, en kund och två assistenter.
[Nimbus Assistans AB profilen »](#)
- Nordströms Assistans AB
kunder i hela landet, 200 kunder och 800 assistenter.
[Nordströms Assistans AB profilen »](#)
- Norlandia Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, 100 kunder och 500 assistenter.
[Norlandia Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Norr Assistans AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Gävleborgs län, Västerbottens län, Norrbottens län, tre kunder och 30 assistenter.
[Norr Assistans AB profilen »](#)
- Novasis Mitt AB med dotterbolag Norr och Väst
kunder i hela landet, 47 kunder och 260 assistenter.
[Novasis Mitt AB med dotterbolag Norr och Väst profilen »](#)
- Näsets Omsorgs Assistans AB
kunder i Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, nio kunder och 61 assistenter.
[Näsets Omsorgs Assistans AB profilen »](#)
- Olivia Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, 220 kunder och 950 assistenter.
[Olivia Personlig Assistans AB profilen »](#)
- OmsorgsCompaniet i Norden AB
kunder i hela landet, 29 kunder och 125 assistenter.
[OmsorgsCompaniet i Norden AB profilen »](#)
- Omsorgsgruppen IN AB
kunder i Stockholms län, Södermanlands län, Östergötlands län, 16 kunder och 50 assistenter.
[Omsorgsgruppen IN AB profilen »](#)
- Omsorgshuset AB
kunder i hela landet, 100 kunder och 380 assistenter.
[Omsorgshuset AB profilen »](#)
- Omtanken Dalarna AB

- kunder i hela landet, 65 kunder och 450 assistenter.
[Omtanken Dalarna AB profilen »](#)
- Omtanken I Skåne AB
kunder i Skåne län, nio kunder och 52 assistenter.
[Omtanken I Skåne AB profilen »](#)
- Optimal Assistans i Göteborg AB
kunder i Västra Götalands län, hela landet, 20 kunder och 110 assistenter.
[Optimal Assistans i Göteborg AB profilen »](#)
- Orust Assistans
kunder i hela landet, två kunder och fyra assistenter.
[Orust Assistans profilen »](#)
- PASAB - Persona Assistans AB
kunder i hela landet, 32 kunder och 100 assistenter.
[PASAB - Persona Assistans AB profilen »](#)
- Pater Assistans AB
kunder i hela landet, 12 kunder och 65 assistenter.
[Pater Assistans AB profilen »](#)
- PBA Assistans AB
kunder i hela landet, tio kunder och 25 assistenter.
[PBA Assistans AB profilen »](#)
- Personal Care AB
kunder i hela landet, telefon: 0920-120 91
Personal Care AB har inte lämnat uppgifter till Assistansskoll.
- Personlig Assistans i Göteborg AB
kunder i Uppsala län, Västra Götalands län, 15 kunder och 50 assistenter.
[Personlig Assistans i Göteborg AB profilen »](#)
- Personstöd Mälardalen AB
kunder i Uppsala län, Södermanlands län, Örebro län, Västmanlands län, 20 kunder och 80 assistenter.
[Personstöd Mälardalen AB profilen »](#)
- Poolarna AB
kunder i Skåne län, sju kunder och 40 assistenter.
[Poolarna AB profilen »](#)
- PPA Bolagen AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Örebro län, Västmanlands län, 29 kunder och 219 assistenter.
[PPA Bolagen AB profilen »](#)
- Primacura AB
kunder i hela landet, 21 kunder och 82 assistenter.
[Primacura AB profilen »](#)
- Prime Care AB
kunder i hela landet, 50 kunder och 100 assistenter.
[Prime Care AB profilen »](#)
- Real Omsorg i Stor Stad AB
kunder i hela landet, okänt antal kunder och okänt antal assistenter.
[Real Omsorg i Stor Stad AB profilen »](#)
- Rehabassistans AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 120 assistenter.
[Rehabassistans AB profilen »](#)
- Rik Assistans
kunder i hela landet, 23 kunder och 168 assistenter.
[Rik Assistans profilen »](#)
- Rikskooperativet Blå Assistans
kunder i hela landet, 50 kunder och 350 assistenter.
[Rikskooperativet Blå Assistans profilen »](#)
- Rullarnas Personliga Assistans
kunder i hela landet, 12 kunder och 30 assistenter.
[Rullarnas Personliga Assistans profilen »](#)
- Råhländer Assistans AB

- kunder i Stockholms län, en kund och 11 assistenter.
[Råhlander Assistans AB profilen »](#)
- Sandbackens Assistans AB
kunder i Stockholms län, tre kunder och nio assistenter.
[Sandbackens Assistans AB profilen »](#)
- Saxena Omsorg AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, två kunder och sju assistenter.
[Saxena Omsorg AB profilen »](#)
- Scandic International
kunder i hela landet, 40 kunder och 350 assistenter.
[Scandic International profilen »](#)
- Schwanborgs Assistans AB
kunder i hela landet, tre kunder och 16 assistenter.
[Schwanborgs Assistans AB profilen »](#)
- Sigtuna Brukar Assistans AB
kunder i Stockholms län, sju kunder och 45 assistenter.
[Sigtuna Brukar Assistans AB profilen »](#)
- Sirius Humanum AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 160 assistenter.
[Sirius Humanum AB profilen »](#)
- Sirius Norr/Web Assistans
kunder i hela landet, åtta kunder och 55 assistenter.
[Sirius Norr/Web Assistans profilen »](#)
- Sjuhäradsbygdens Assistansservice AB
kunder i hela landet, 65 kunder och 300 assistenter.
[Sjuhäradsbygdens Assistansservice AB profilen »](#)
- Skånes Nord Ost Kooperativ EK
kunder i Blekinge län, Skåne län, Hallands län, 12 kunder och 75 assistenter.
[Skånes Nord Ost Kooperativ EK profilen »](#)
- Stiftelsen Assistansen
kunder i hela landet, 23 kunder och 123 assistenter.
[Stiftelsen Assistansen profilen »](#)
- Stil - Stiftarna av Independent Living i Sverige
kunder i hela landet, 203 kunder och 1221 assistenter.
[Stil - Stiftarna av Independent Living i Sverige profilen »](#)
- Stugknuten ekonomisk förening
kunder i Dalarnas län, 32 kunder och 150 assistenter.
[Stugknuten ekonomisk förening profilen »](#)
- Succurro AB
kunder i hela landet, tre kunder och 14 assistenter.
[Succurro AB profilen »](#)
- Svensk Arbetskraft AB
kunder i Stockholms län, Östergötlands län, sex kunder och 25 assistenter.
[Svensk Arbetskraft AB profilen »](#)
- Svenska Vårdgruppen
kunder i Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, 11 kunder och 72 assistenter.
[Svenska Vårdgruppen profilen »](#)
- Sydassistans AB
kunder i hela landet, 55 kunder och 300 assistenter.
[Sydassistans AB profilen »](#)
- Södertälje Assistans AB
kunder i Stockholms län, Södermanlands län, 18 kunder och 110 assistenter.
[Södertälje Assistans AB profilen »](#)
- PASAB - Persona Assistans AB
kunder i hela landet, 32 kunder och 100 assistenter.
[PASAB - Persona Assistans AB profilen »](#)
- Pater Assistans AB
kunder i hela landet, 12 kunder och 65 assistenter.
[Pater Assistans AB profilen »](#)

- PBA Assistans AB
kunder i hela landet, tio kunder och 25 assistenter.
[PBA Assistans AB profilen »](#)
- Personlig Assistans i Göteborg AB
kunder i Uppsala län, Västra Götalands län, 15 kunder och 50 assistenter.
[Personlig Assistans i Göteborg AB profilen »](#)
- Personstöd Mälardalen AB
kunder i Uppsala län, Södermanlands län, Örebro län, Västmanlands län, 20 kunder och 80 assistenter.
[Personstöd Mälardalen AB profilen »](#)
- Poolarna AB
kunder i Skåne län, sju kunder och 40 assistenter.
[Poolarna AB profilen »](#)
- PPA Bolagen AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Örebro län, Västmanlands län, 29 kunder och 219 assistenter.
[PPA Bolagen AB profilen »](#)
- Primacura AB
kunder i hela landet, 21 kunder och 82 assistenter.
[Primacura AB profilen »](#)
- Prime Care AB
kunder i hela landet, 50 kunder och 100 assistenter.
[Prime Care AB profilen »](#)
- Real Omsorg i Stor Stad AB
kunder i hela landet, okänt antal kunder och okänt antal assistenter.
[Real Omsorg i Stor Stad AB profilen »](#)
- Rehabassistans AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 120 assistenter.
[Rehabassistans AB profilen »](#)
- Rik Assistans
kunder i hela landet, 23 kunder och 168 assistenter.
[Rik Assistans profilen »](#)
- Rikskooperativet Blå Assistans
kunder i hela landet, 50 kunder och 350 assistenter.
[Rikskooperativet Blå Assistans profilen »](#)
- Rullarnas Personliga Assistans
kunder i hela landet, 12 kunder och 30 assistenter.
[Rullarnas Personliga Assistans profilen »](#)
- Råhländer Assistans AB
kunder i Stockholms län, en kund och 11 assistenter.
[Råhländer Assistans AB profilen »](#)
- Sandbackens Assistans AB
kunder i Stockholms län, tre kunder och nio assistenter.
[Sandbackens Assistans AB profilen »](#)
- Saxena Omsorg AB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, två kunder och sju assistenter.
[Saxena Omsorg AB profilen »](#)
- Scandic International
kunder i hela landet, 40 kunder och 350 assistenter.
[Scandic International profilen »](#)
- Schwanborgs Assistans AB
kunder i hela landet, tre kunder och 16 assistenter.
[Schwanborgs Assistans AB profilen »](#)
- Sigtuna Brukar Assistans AB
kunder i Stockholms län, sju kunder och 45 assistenter.
[Sigtuna Brukar Assistans AB profilen »](#)
- Sirius Humanum AB
kunder i hela landet, 22 kunder och 160 assistenter.
[Sirius Humanum AB profilen »](#)

- Sirius Norr/Web Assistans
kunder i hela landet, åtta kunder och 55 assistenter.
[Sirius Norr/Web Assistans profilen »](#)
- Sjuhäradsbygdens Assistansservice AB
kunder i hela landet, 65 kunder och 300 assistenter.
[Sjuhäradsbygdens Assistansservice AB profilen »](#)
- Skånes Nord Ost Kooperativ EK
kunder i Blekinge län, Skåne län, Hallands län, 12 kunder och 75 assistenter.
[Skånes Nord Ost Kooperativ EK profilen »](#)
- Stiftelsen Assistansen
kunder i hela landet, 23 kunder och 123 assistenter.
[Stiftelsen Assistansen profilen »](#)
- Stil - Stiftarna av Independent Living i Sverige
kunder i hela landet, 203 kunder och 1221 assistenter.
[Stil - Stiftarna av Independent Living i Sverige profilen »](#)
- Stugknuten ekonomisk förening
kunder i Dalarnas län, 32 kunder och 150 assistenter.
[Stugknuten ekonomisk förening profilen »](#)
- Succurro AB
kunder i hela landet, tre kunder och 14 assistenter.
[Succurro AB profilen »](#)
- Svensk Arbetskraft AB
kunder i Stockholms län, Östergötlands län, sex kunder och 25 assistenter.
[Svensk Arbetskraft AB profilen »](#)
- Svenska Vårdgruppen
kunder i Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, 11 kunder och 72 assistenter.
[Svenska Vårdgruppen profilen »](#)
- Sydassistans AB
kunder i hela landet, 55 kunder och 300 assistenter.
[Sydassistans AB profilen »](#)
- Södertälje Assistans AB
kunder i Stockholms län, Södermanlands län, 18 kunder och 110 assistenter.
[Södertälje Assistans AB profilen »](#)
- Ta-Verens AB
kunder i hela landet, sex kunder och 35 assistenter.
[Ta-Verens AB profilen »](#)
- Team Assistans i Göteborg AB
kunder i hela landet, 25 kunder och 200 assistenter.
[Team Assistans i Göteborg AB profilen »](#)
- Telge Assistans AB
kunder i Stockholms län, Östergötlands län, Jönköpings län, Skåne län, Västra Götalands län, hela landet, 12 kunder och 48 assistenter.
[Telge Assistans AB profilen »](#)
- Terrigena Assistans AB
kunder i hela landet, två kunder och fyra assistenter.
[Terrigena Assistans AB profilen »](#)
- Tibble konsult AB
kunder i hela landet, sju kunder och 52 assistenter.
[Tibble konsult AB profilen »](#)
- Tindra Personlig Assistans AB
kunder i hela landet, 24 kunder och 100 assistenter.
[Tindra Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Together Personlig Assistans HB
kunder i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Kalmar län, Dalarnas län, fyra kunder och 11 assistenter.
[Together Personlig Assistans HB profilen »](#)
- Trollebo Assistans HB
kunder i Blekinge län, Skåne län, en kund och åtta assistenter.
[Trollebo Assistans HB profilen »](#)

- TRS-Assistans AB
kunder i Skåne län, tre kunder och 15 assistenter.
[TRS-Assistans AB profilen »](#)
- V.A. Assistance AB
kunder i Södermanlands län, Östergötlands län, tre kunder och 16 assistenter.
[V.A. Assistance AB profilen »](#)
- VH assistans AB
kunder i hela landet, 170 kunder och 479 assistenter.
[VH assistans AB profilen »](#)
- Vita Partner
kunder i hela landet, sex kunder och 28 assistenter.
[Vita Partner profilen »](#)
- VitaNova Personlig Assistans AB
kunder i Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län, 46 kunder och 230 assistenter.
[VitaNova Personlig Assistans AB profilen »](#)
- Vivida Assistans AB
kunder i hela landet, 120 kunder och 550 assistenter.
[Vivida Assistans AB profilen »](#)
- VårOmtanke Personlig assistans i Öresund AB
kunder i Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Skåne län, 22 kunder och 80 assistenter.
[VårOmtanke Personlig assistans i Öresund AB profilen »](#)
- Vägen till bättre liv Mona Thomassen AB
kunder i hela landet, 16 kunder och 75 assistenter.
[Vägen till bättre liv Mona Thomassen AB profilen »](#)
- Ågrenska Assistans
kunder i hela landet, 13 kunder och 60 assistenter.
[Ågrenska Assistans profilen »](#)
- Österlens Assistans
kunder i Skåne län, åtta kunder och 25 assistenter.
[Österlens Assistans profilen »](#)

Innehållsförteckning över referensbiblioteket

Lagar

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS lagtexten innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och service åt personer med funktionshinder, en av dessa insatser är personlig assistans.

Lag (1993:389) om assistansersättning (LASS)

LASS lagtexten innehåller föreskrifter om ersättning av allmänna medel till vissa funktionshindrade för kostnader för personlig assistans (assistansersättning).

Förordning (1993:1091) om assistansersättning

Innehåller föreskrifter om ersättning av allmänna medel till vissa funktionshindrade för kostnader för personlig assistans (assistansersättning).

Arbetstidslagen (1982:673)

Reglerar maximal arbetstid, arbetstidens förläggning, dygnsvila och veckovila. Lagen är dispositiv, dvs. kan ändras av kollektivavtal.

Lag (1970: 943) om arbetstid m.m. i husligt arbete

Gäller för personliga assistenter som är anställda av assistansberättigade som är egna arbetsgivare och då arbetar i sin arbetsgivares hushåll. innehåller särskilda regler för arbetstid och anställningar/upsägningar.

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Sedan 1 januari 2009 gäller Arbetsmiljölagen alla personliga assistenter, även de som är anställda hos assistansberättigade som är egna arbetsgivare.

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Ersatte sekretesslagen den 30 juni 2009. Innehåller bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar.

Bidragsbrottslagen (2007:612)

Rätts PM 2007:21 med lagtext och utdrag ur förarbetena samt rekommendationer från Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum, Stockholm, dec 2007.

Försäkringskassan

Kortfattad information om assistansersättning på Försäkringskassans hemsida

Fördjupad information från Försäkringskassan om Assistansersättning

Blanketter från Försäkringskassan:

Blankett för ansökan om assistansersättning

Blankett för ansökan om assistansersättning med förhöjt timbelopp

Blankett för räkning/redovisning av hur assistansersättning använts

Blankett för tidsredovisning av assistansersättning

Försäkringskassans Vägledning om Assistansersättning 2003:6 Version 5 (2009-09-14)

Försäkringskassans information om Assistansersättning: personkretsar, ansökan, behovsbedömning, beslut, överklagande och omprövning, assistansersättningens timbelopp, skatteskyldighet, arbetstid, redovisning och avräkning, m m

Assistansersättning - steg i bedömningen (2007-11-09)

Internmeddelande från Försäkringskassan om dess syn på de olika stegen i bedömningen av rätten till assistansersättning

Assistansersättning - ändrad tolkning av 6 § förordningen om assistansersättning (2008-06-11)

Internmeddelande från försäkringskassan om ny bedömning av rätten till assistansersättning vid uppsägningstid och sjukhusvistelse

Statistik om assistansersättningen

Statistik om vilka som får assistansersättning fördelat på kön, ålder, personkretsar, vilken typ av anordnare assistansberättigade valt med mera.

Statistik för åren 2000-2004 om assistansersättning

Försäkringsanalys av assistansersättningen

Analys av statistik om assistansersättningen.

Försäkringskassans föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning

Förtydligar och tolkar LSS-lagen

Försäkringskassans allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning

Förtydligar och tolkar LSS-lagstiftningen

Socialstyrelsen/Länsstyrelserna Kortfattad information från Socialstyrelsen om personlig assistans

Personlig assistans enligt LASS ur ett samhällsekonomiskt perspektiv (Socialstyrelsen 2008)

Rapport som belyser att en del av kostnadsökningen beror på att kvaliteten har ökat. Personlig assistans visas också vara mer kostnadseffektivt än hemtjänst.

Kostnader för assistansersättning (LASS) - Analys av utvecklingen 1994-2005 (Socialstyrelsen 2008)

Rapporten beskriver assistansersättningens kostnadsutveckling och försöker förklara orsakerna bakom den kraftiga ökningen.

Personlig assistans som yrke (Socialstyrelsen 2007)

Rapporten sammanställer och analyserar de yrkesmässiga problem som personliga assistenter möter i sitt arbete och pekar på områden där mer forskning behövs.

Länsstyrelsernas rapport "Riktlinjer till hjälp eller stjälp" (Länsstyrelserna 2007)

Visar att kommunala riktlinjer för LSS-bedömningar ofta begränsar insatsen på ett olagligt sätt och begränsar assistansbrukarens självbestämmande.

Personlig assistans - En inventering av forskningsläget (Socialstyrelsen 2005)

Rapporten sammanställer och analyserar den svenska forskningen inom området personlig assistans utifrån assistansanvändarens och den personliga assistentens perspektiv samt det socialpolitiska sammanhanget.

Personlig assistans - Kartläggning av kommunala riktlinjer (Socialstyrelsen 2005)

Några kommuner har tagit fram egna riktlinjer som i detalj redogör för vad som ingår i personlig assistans vilket kan motverka syftet med assistansen.

Socialstyrelsens bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård

Förtydligar gränsen mellan vad som kan betraktas som hälso- och sjukvård vid tillämpning av LSS och LASS och som egenvård på den enskildes ansvar respektive insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL, under medicinskt yrkesansvar.

Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av egenvårdSocialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av 24 a § LSS

Om tillämpningen av anmälningsskyldighet av missförhållanden i LSS (Lex Sarah)

Lex Sarah - tillämpning av 14 kap. 2 § SoL och 24 a § LSS

Handbok för Socialtjänsten om tillämpningen av Lex Sarah

Statistik över personer med funktionsnedsättning - insatser enligt LSS år 2008Statistik över personer med funktionsnedsättning - insatser enligt LSS år 2009

Visar statistik över vilka som har beviljade LSS-insatser (statistik över de som har assistansersättning från Försäkringskassan finns ej med)

ArbetsmiljöverketHemtjänst och personlig assistans i en bra arbetsmiljö

Information från Arbetsmiljöverket om arbetsmiljöarbete i personlig assistans.

Publikationer från Arbetsmiljöverket.

Omvårdnadsarbete i eget boendeBelastningsergonomi i hemvårdenVåld och hot i arbetsmiljönTrafiksäkerhet en arbetsmiljöfråga

När olika lagar möts i kommunernas vård och omsorg om äldre och personer med funktionshinder

Sammanfattande rapport från konferenser anordnade av Arbetsmiljöverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Socialstyrelsen under 2006 och 2007. Beskriver samverkan mellan Arbetsmiljölagen (AML), Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso och sjukvårdslagen (HSL)

Personlig assistans - ett arbetsfält med brukare, ansvar och variation

Riksövergripande tillsynsprojekt av personlig assistans 2002

Personliga assistenters arbetsmiljö, ett riksövergripande projekt

Utvärdering av ett regionalt tillsynsprojekt av personlig assistans i Dalarna 2001.

Vård och omsorg i ordinärt boende - särskilt tillsynsområde

Riksövergripande tillsynsprojekt av personlig assistans och hemtjänst 2009

Övriga myndigheter

Riksförsäkringsverket

"Personlig assistans till funktionshindrade", RiR 2004:7 (PDF) Riksrevisionen 2004.

Riksrevisionen har granskat hur assistansreformen fungerar utifrån: Stämmer praktiken överens med riksdagens intentioner, vilka hinder finns för en effektiv administration, vilka hinder finns för en väl fungerande tillsyn, vad har regeringen gjort för att styra och följa upp reformen och dess effekter?

Assistansersättning Domar t.o.m. juni 2000 - Rättslägesöversikt

RFV, analyserar assistansersättning

Provisoriska beslut om assistansersättning - en kartläggning och utvärdering av nya regler från 1 januari 2001, RFV analyserar 2004:6

Barns rätt till personlig assistans & assistansersättning - en kartläggning och analys av utvecklingen 1996-2002, RFV analyserar 2004:9

Assistansersättning efter 65, en utvärdering av de nya reglerna, RFV analyserar 2004:10

Assistans för kvinnor och män - en genderanalys av assistansersättningen. RFV analyserar 2004:11

Skatteverket

Skatteverkets information om regler för beskattning av anställdas förmåner i arbetet

Om vad som gäller om anställda anses ha exempelvis kostförmåner eller reseförmåner vilket kan vara fallet om assistenten delar hushållsgemenskap med den assistansberättigade.

Rekommendationer från Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum om Bidragsbrottslagen

RättsPM 2007:21 med lagtext och utdrag ur förarbetena samt rekommendationer från Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum, Stockholm, dec 2007.

Propositioner samt de lagändringar dessa lett till i LSS, Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade

Proposition 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade

Den ursprungliga LSS-propositionen författad av Bengt Westerberg och Carl Bildt. LSS-Lagstiftningen trädde i kraft 1 januari 1994. Ses ofta som de förarbeten som visar lagstiftarens intentioner med personlig assistans.

Proposition 1994/95:77 Vissa frågor om personlig assistans och om kostnadsansvar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Ledde till att assistansberättigade som är egna arbetsgivare inte får anställa assistenter som han/hon lever i hushållsgemenskap med. Dessa måste anställas av en annan arbetsgivare. Lagändringen trädde i kraft 1 januari 1995.

Proposition 1995/96:146 Vissa frågor om personlig assistans

Ledde till definiering av de grundläggande behoven som berättigar till personlig assistans. Dessa måste också uppgå till minst 20 timmar per vecka och är hjälp med måltider, klä av och på sig, personlig hygien, kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade. Personlig assistans ska inte längre

beviljas i skola, barnomsorg eller daglig verksamhet utan särskilda skäl. Lagändringen trädde i kraft 1 juli 1996.

Proposition 1996/97:146 Vissa frågor om personlig assistans

Assistansersättningens timbelopp schabloniseras till ett belopp som fastställs varje år. Möjlighet till utökat schablonbelopp införs också. Lagändringen trädde i kraft 1 september 1997.

Stat och kommun får ett gemensamt finansieringsansvar där kommunen alltid ska ersätta de 20 första assistanstimmarna varje vecka. Lagändringen trädde i kraft 1 november 1997.

Proposition 2000/01:15 Personlig assistans till personer över 65 år

Assistansberättigade får behålla beviljade assistanstimmar efter 65 års ålder. Nya timmar beviljas dock inte. Lagändringen trädde i kraft 1 januari 2001

Proposition 2002/03:151 Utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade

Ett system för utjämning av LSS-kostnader mellan kommunerna införs. För varje kommun skall en standardkostnad per invånare beräknas. Beroende på hur den enskilda kommunens standardkostnad avviker från den för landet genomsnittliga standardkostnaden per invånare lämnas ett bidrag från staten eller betalas en avgift till staten. Lagändringen trädde i kraft 1 mars 2004.

Proposition 2007/08:61 Kostnader för personlig assistans

Assistansersättningen får bara användas för köp av personlig assistans eller för att avlöna egna personliga assistenter. Assistansersättningen blir en inkomst i assistansordnarens näringsverksamhet och ska beskattas. Den assistansberättigade som inte använt all ersättning ska återbetala det som blir över var sjätte månad (avräkningsperioden). Egna arbetsgivare kan inte ha sparade medel utöver sexmånadersperioden. Lagändringen trädde i kraft 1 juli 2008.

Proposition 2009/10:176 Personlig assistans och andra insatser - åtgärder för ökad kvalitet och trygghet

Godkändes av riksdagen den 27 maj 2010, Lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2011.

Statliga utredningar (SOU)

LSS-kommitténs slutbetänkande Möjlighet att leva som andra. (SOU 2008:77)

En bred översyn av lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder (LSS) och personlig assistans. Kommitténs förslag innebär att LSS ska bestå som rättighetslag för de personer som har de mest omfattande stödbehoven till följd av funktionsnedsättningar.

Lista med remissvar på LSS-kommitténs slutbetänkande SOU (2008:77)

LSS-kommitténs Delbetänkande "Kostnader för personlig assistans, Skärpta regler för utbetalning, användning och återbetalning av assistansersättning" (SOU 2007:73)

Delbetänkande som ledde fram till propositionen Kostnader för personlig assistans 2007/08:61

LSS-kommitténs delbetänkande "På den assistansberättigades uppdrag. God kvalitet i personlig assistans - ändamålsenlig användning av assistansersättning" (SOU 2005:100)

LSS-kommitténs första delbetänkande som inte ledde någon proposition.

Hjälpmedel - Betänkande av LSS och Hjälpmedelsutredningen SOU 2004:83

I Hjälpmedelsutredningen (sid 23) föreslås det att det: "I HSL införs ett förtydligande om att landstinget ansvarar för personliga hjälpmedel i det dagliga livet. Det omfattar de hjälpmedel som krävs för att den enskilde själv eller med hjälp av någon skall kunna tillgodose sina grundläggande personliga behov." Detta ledde inte till någon proposition.

Rapporter från organisationer

Personlig assistans - en billig och effektiv form av valfrihet, egenmakt och integritet (PDF) Independent Living Institute 2008

Priset för valfrihet, självbestämmande och integritet Föreningen JAG,2006.

Rapport 1 från Kunskapsprojektet. En kostnadsanalys av olika former av stöd och service till personer med omfattande funktionsnedsättningar

Effekten av personlig assistans för intellektuellt funktionshindrade individers självbestämmande Föreningen JAG, 2006

En systematisk litteraturoversikt, gjord av Jenny Wilder vid Mälardalens högskola, för att ge en bild av var forskningsfronten för närvarande befinner sig och identifiera relevant forskningslitteratur när det gäller självbestämmande för personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

Tio år med personlig assistans Föreningen JAG, 2006

Rapport tre från Kunskapsprojektet. Presentation av två intervjuundersökningar med assistansberättigade.

Personliga assistenters arbetssituation (PDF) Kommunal, 2004.

Kommunal kritiserar anställningsförhållandena i kommunerna för personliga assistenter.

Personliga assistenters anställningsvillkor (PDF) Kommunal, 2003

Kommunal kritiserar personliga assistenters arbetssituation med avseende på arbetsmiljö och arbetstider.

En statistisk analys av personliga assistenters löne- och anställningsvillkor under perioden 2003-2005 Kommunal

LOKAH-rapporten

Rapport från Landstings- och Kommunförbundet 1996. Kom fram till att allt utom enklare hjälpmedel betraktas som personliga och då ska sjukvårdshuvudmannen betala.

Akademiska avhandlingar och uppsatser, samt FoU-rapporter

Quality of personal assistance- shaped by governments, markets and corporations

Doktorsavhandling, John Magnus Roos, Psykologiska Institutionen, Göteborgs universitet, 2009.

Att förverkliga rättigheter genom personlig assistans

Doktorsavhandling, Monica Larsson, Socialhögskolan, Lunds universitet, 2008.

Ideal och vardag - inflytande och självbestämmande med personlig assistans

Licentiatavhandling, Lottie Giertz, Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete, Växjö universitet, 2008.

Inflytande med personlig assistans - på egna eller andras villkor? - En jämförande studie

av brukarens inflytande mellan en kommun, ett assistansbolag och ett brukarkooperativ
D-uppsats, Anna Westin, Institutionen för samhällsvetenskap, Mittuniversitetet, 2010.

Personlig assistans i olika former - mål, resurser och organisatoriska gränser

FoU-rapport 2002:4, Agneta Hugemark och Karin Wahlström, Sociologiska institutionen, Uppsala Universitet, 2002. ISBN 9188738868

Personlig assistans - ett "krets"-lopp? - en intervjustudie om personlig assistans för personkretsarna 1 och 2 enligt LSS och LASS

D-uppsats, Annicka Kabell-Kjaer, Handikappvetenskap, Sektionen för Hälsa och samhälle, Högskolan i Halmstad, 2007

I väntan på något bättre - Så ser personliga assistenter på sitt yrke

Examensarbete journalistik, Sara Athley, Carin Carlsson, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, 2005.

Personlig assistans Förutsättningar för förverkligandet av de handikappolitiska principerna inflytande och självbestämmande

Examensarbete, Socionomprogrammet, Åsa Gustafsson och Charlotte Larsson, Linneuniversitetet (Kalmar/Växjö) 2009

Bedömning av behov hos personer med kognitiva hjärnskador - En analys av intervjuer med handläggare från försäkringskassor och kommuner i Norrbottens län

D-uppsats, Ann-Kristin Andersson, Social omsorg, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2005

Goda levnadsvillkor eller skälig levnadsnivå...efter 65 år en jämförelse av omsorgsmodeller enligt LSS och SoL

D-uppsats, Greger Nyberg, Socialhögskolan, Lunds universitet, 2004.

Vilken yrkesroll formas på handledningen? - Personlig assistans ur ett dramaturgiskt perspektiv

D-uppsats, Hanna Egard, Socialhögskolan, Lunds universitet, 2003.

- Bemötande och kommunikation inom personlig assistans - en studie av hur Martin Bubers filosofi kan relateras till personliga assistenters vardagserfarenheter på jobbet
C-uppsats, Anna Einebrant, Socialhögskolan vid Lunds universitet, 2009.
- Den starke svage - en analys av maktrelationen mellan personlig assistent och assistansmottagare
C-uppsats, Maria Wallin, Socialhögskolan i Lund, 2009.
- Förändringar av en rättighetslag
C-uppsats, Kristina andersson och Annah Hasselgren, Hälsa och samhälle, Malmö högskola, 2009
- Anmälningsplikt vs. Tystnadsplikt -, en studie om personliga assistenters möjligheter och hinder att agera om de möter våld i sitt arbete
C-uppsats Sociologi, Camilla Södersten, Institutionen för Arbetsvetenskap, Luleå tekniska universitet, 2009.
- PERSONLIG ASSISTENT - en beskrivning och analys av yrket
C-uppsats, Johan Larsson, Socialhögskolan, Lunds universitet, 2009
- Självbestämmande hos brukare - utifrån personliga assistenters upplevelser
C-uppsats, Cecilia Söderman och Susanne Wikström, Institutionen för vårdvetenskap och sociologi, Högskolan i Gävle, 2008
- Personliga assistenters arbetssituation och möjligheter till handledning - En studie ur personalperspektiv
C-uppsats, Catarina Hultmo och Nina Huotari, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2008
- Att vara en räckande hand - Personliga assistenters förhållande till den andres självbestämmanderätt
C-uppsats, Agnieszka Gustafsson och Marie Wennerstrand, Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper, 2008.
- LSS - "Luddig, suddig och svår" - En kvalitativstudie om LSS-handläggare
C-uppsats Sociologi, Linett Ståhl, Sektionen för hälsa och samhälle, Högskolan i Halmstad, 2008.
- Skälig levnadsnivå eller goda levnadsvillkor? - en vinjettstudie om bedömningar av bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS i Göteborg
C-uppsats, Andrea Mårtensson och Micael Marcusson, Socionomprogrammet, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet, 2008.
- Vanmakt och motmakt - i personliga assistenters relationer till brukare
C-uppsats, Stina Bergström, Socialhögskolan vid Lunds universitet, 2008
- Upplevelser av att arbeta i någons hem - En intervjustudie med personliga assistenter
C-uppsats, Johanna Haapaniemi och Ann Lyhamn, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2008
- Behovet av socialt stöd hos personliga assistenter
C-uppsats, Erica Olausson, psykologi, Institutionen för arbetsvetenskap, Luleå tekniska universitet, 2008
- Personliga assistenters arbetsmiljö inom privat och offentlig verksamhet utifrån ett personalperspektiv
C-uppsats, Anna Strömberg och Charlotte Simonsson, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2007
- Att sätta gränser - En studie om personliga assistenters förhållningssätt gentemot brukarens rätt till självbestämmande och inflytande i den egna vardagen
C-uppsats, Monica Lindgren, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2007
- Mitt jobb som personlig assistent - En kvalitativ studie om anställdas upplevelse av sin arbetssituation
C-uppsats, Anne Uppman, Sociologi, Mälardalens högskola, 2007
- Osynlighet, otydlighet och osäkerhet - en fokusgruppsstudie om personliga assistenters yrkesroll
C-uppsats, Anne-Catrin Nilsson och Erica Olausson, Socionomprogrammet, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet, 2007
- En jämförelse mellan kommunal omsorg vid personlig assistans och ett privat alternativ ur ett personalperspektiv

- C-uppsats, Anette Eklund och Charlotte Nordvall, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2006
- "Att leva som andra" - om normalisering och den personliga assistentens roll i den funktionshindrades sexliv
C-uppsats, Lars Harrysson, Socialhögskolan, Lunds universitet, 2006
- Mamma, pappa, barn och personlig assistent - En undersökning om fyra föräldrars upplevelser av att leva med personlig assistent till sina barn
C-uppsats, Ann-Sofie Hult, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2006
- LSS-handläggares uppfattning om LSS-lagstiftning och dess tillämpning
C-uppsats, Christina Peterson och Sabina Tuvevsson, Institutionen för hälsovetenskaper, Högskolan Kristianstad, aug 2006
- Den bristfälliga implementeringen av LSS - En studie av maktaspekten i mötet mellan socialtjänsten och människor med psykiska funktionshinder
C-uppsats, Malin Thörnstrand, Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, 2005.
- Vad påverkar personliga assistenters benägenhet att säga upp sig?
C-uppsats, Annika Florin, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet, 2004
- Personlig assistans - En studie av insatsen, yrket och rekryteringssituationen
C-uppsats, Monica Karlsson och Karin Åhlund, Institutionen för Hälsovetenskap, Luleå tekniska universitet, 2003

Facklitteratur

- Leva med personlig assistans, vårdtagare till arbetsledare
Ritva Gough och Maria Modig, Liber, 1995. ISBN 9163413108. Boken ger inblick i hur arbetssättet med personlig assistans och samarbetet mellan assistenter och brukare fungerar. Bygger på Goughs erfarenheter från svenska Independentlivingkooperativ.
- Personlig assistans: en social bemästringsstrategi för människor med omfattande funktionshinder: en undersökning av hur pionjärerna för Independent Living rörelsen i Sverige organiserar sin personliga assistans
Ritva Gough, Göteborg GIL-förlaget, 1994. Boken tar upp det intrikata samspelet mellan två människor där den ene är både arbetsledare och starkt hjälpberoende och den andre är både anställd och medmänniska i livets allra mest personliga situationer. Ritva Gough sätter in den nya lagstiftningen i ett perspektiv som får läsaren att tänka över frihet att bestämma över sitt eget liv, jämlikhet oavsett handikappande svårigheter och ett broderskap som inte är förtryckande.
- Handbok i brukarstyrd assistans
Lars Hagström, IfA-Intressegruppen för assistansberättigade, 2005. Boken förmedlar erfarenheter och ger lärddomar om brukarstyrd assistans. Vänder sig till assistansanvändare och/eller företrädare till personer med behov av personlig assistans.
- LSS och LASS 2010
Bengt Olof Bergstrand, Kommunlitteratur, 2010. Denna upplaga innehåller lagtexten som gäller från 1 januari 2010 samt fördjupade kommentarer. Även Socialstyrelsens föreskrifter har påverkat innehållet.
- Personlig assistans och medborgarskap
Kerstin Gynnerstedt (red), Studentlitteratur, 2004. Utgångspunkten är teorier kring socialt medborgarskap och de rättigheter som följer med detta som en väg till välfärd, självbestämmande och delaktighet.
- Sekretess och anmälningsplikt i personlig assistans inom LSS
Staffan Olsson, Studentlitteratur, 2007. Denna bok behandlar frågor om tystnadsplikt och tre olika anmälningsplikter i LSS-verksamheten, både i det allmännas och i enskild regi.
- Personlig assistent - en rättighet, ett yrke
Ann-Marie Dehlin, Studentlitteratur, 1997. Boken består av tre delar där del I beskriver Historik - Lagar kring personlig assistans. Del II tar upp den personliga assistentens arbetssituation och beskriver hur det kan vara att arbeta som personlig assistent. Sista delen speglar brukarens situation, beskriver hur det kan upplevas att ta emot personlig assistans, arbetsgivaransvar samt hjälpmedelsberoende och hjälpmedelsansvar.
- Ett liv som andra - livsvillkor för personer med funktionshinder
Peter Brusén/L-C Hydén (red), Studentlitteratur, 2000. Ett genomgående tema i boken är

att lyfta fram och belysa handikappolitikens konsekvenser ur de funktionshindrade personernas eget perspektiv.

Politik, lag och praktik: Implementeringen av LSS-reformen

Hans Bengtsson (red), Studentlitteratur, 1998. Denna bok följer en policyprocess under reformens första tio år från utredning via beslut och implementering till utvärdering. Därvid redovisas hur olika aktörer på central och lokal nivå förhåller sig till och tillämpar nya lagar och regler.

LSS - regelsystem, implementering och realitet

Maria Wolmesjö och Lars Zanderin (red), Studentlitteratur, 2009. Rättigheter och rättsliga aspekter i praktiken belyses här med empiriska studier inom området och diskuteras med utgångspunkt i de etiska dilemman som chefer och biståndshandläggare ställs inför.

Personlig assistans

Gerd Andén, Inger Claesson Wästberg och Vilhelm Ekensteen, Bokföretaget Robert Larson AB, 1995. Boken beskriver och förklarar i detalj hur du ska kunna ta till vara dina rättigheter. Den ger en grundlig insikt i assistansreformens möjligheter att göra dig delaktig av ett rikare och bättre liv.

Motstridiga tendenser i handikappomsorgen - professionalism versus personlig assistans

Agneta Hugemark, del i antologin Organisation och välfärdsstat, Studentlitteratur, 1998.

Assistans med glans, Handbok för personliga assistenter

Bengt Elmén, Kommunlitteratur, 2007. Bengt Elmén är själv assistansberättigad och arbetsleder sina assistenter. Han ger konkreta råd både till den som får och den som ger assistans.

Utan dig kan jag inte smaka på snön

Novellsamling med 25 författare, JAG-förlaget, 2005. Boken ger en mångfasetterad bild av assistentyrket och vad det kan innebära att leva med personlig assistans. De 25 novellerna berättar om de vardagliga arbetsuppgifterna och den djupa relationen mellan assistansanvändare och assistent, men också om de glimrande ögonblick som gör yrket till något alldeles särskilt.

Att arbeta som personlig assistent

Brittmarie Fagerlund och Katharina Frisk, Liber, 2003. Boken tar upp temana yrkesrollen, människa i samhället, människa i utveckling, anhöriga och nätverk, fritid samt internationalisering. Beskriver även vad som krävs av assistenten vid olika typer av funktionsnedsättningar.

Handikapplagen LSS: och annan närliggande lagstiftning

Karl Grunewald, Norstedts juridik, 2005. Vägledning främst för anställda inom kommuner och landsting, men även för handikapporganisationer och anhöriga. Boken tar upp lagar med specialmotiveringar, handikapputredningen och förarbeten, allmänna råd och föreskrifter från Socialstyrelsen samt allmänna råd från Riksförsäkringsverket.

Större mediareportage om assistans

Kaliber SR P1, "Husarrest eller frihet med assistans?" 2010-01-17 Nedskärningarna av personlig assistans granskas av reportern Kaliber i Sveriges Radio P1 i programserien "Välviljans apartheid". Dels debatteras Försäkringskassans hårdare krav för att få personlig assistans, dels det nya lagförslag som väntas i mars 2010.

Kaliber SR P1 "Gäller mänskliga rättigheter för alla" 2010-01-24 och 2010-02-07 Gäller mänskliga rättigheter för alla? Försäkringskassans hårdare krav och minuträkandet i bedömningarna för att få personlig assistans granskas vidare i del två i programserien "Välviljans apartheid" i Sveriges Radio P1. I debatten försvarar Magnus Lievfendahl, verksamhetsansvarig Försäkringskassan, deras hållning.

Nerikes Allehanda, "I vems ficka"

Visar hur assistansreformens legitimitet hos allmänheten hotades av några assistansföretags marknadsföringsmetoder. (Sommar 2007)

Kaliber i SR P1: "Bli rik på funktionshinder"

Undersökande reportage i P1 om hur assistansföretag kunnat tjäna pengar på tvivelaktiga metoder (november 2004)

Dagen, "Lika villkor till en viss gräns"

Artikelserie om LSS-kommitténs slutbetänkande och Försäkringskassans hårdare bedömningskriterier (juni 2009)

Artikelreportage i Hallandsposten om Skatteverkets riktade granskning av assistansanordnare (mars 2009):

Skatteverket börjar kolla upp assistansföretag Företag betalade ut miljoner i svarta löner Charkas ägare tog ut 22 miljoner "Jag var naiv då jag tog jobbet" Företaget vågrar teckna avtal Övervinsterna "skadar systemet" "Vi hade tänkt skärpa kraven" Branschorganisationen tar avstånd Företrädare vill sanera assistansbranschen Utan Charkas - ingen hjälp

Stiletten, "Rättigheten som blev för dyr" (PDF)

Artikelserie om LSS-reformens utveckling sedan 1994 Assistansberättigade, Ledamöter i LSS-kommittén och Bengt Westerberg intervjuas. (Stiletten nr 3 2008)

Stiletten, "Tillbaka till hemtjänsten"(PDF)

Artikelserie om den nya LSS-insatsen "personlig service med boendestöd" Assistansberättigade, ledamöter i LSS-kommittén samt företrädare för Kommunal och DHR intervjuas. (Stiletten nr 1 2009)

DN-debatt, "Kommunerna är sämst på att ge personlig assistans"

DN-debattartikel den 18 juni 2005 av Jan Andersson, ordförande i Assistanskommittén(blev senare LSS-kommittén) som sammanfattar resultatet av kommitténs enkät.

Utbildningar för assistenter

Det krävs ingen utbildning för att arbeta som personlig assistent. Independent Livings filosofi och arbetsätt går ut på att personen med funktionsnedsättningen är den bästa experten på sina behov och att därför själva bör välja, utbilda och anvisa sina assistenter för att få den bästa kvaliteten på assistansen. En fördel med en utbildning är dock att assistenten blir insatt i lagar och de rättigheter och skyldigheter assistenten och den assistansberättigade har. Utbildning kan också vara nödvändig när den assistansberättigade är i behov av sjukvårdande uppgifter eller på grund av kognitiva eller psykiska funktionsnedsättningar inte kan utöva arbetsledning. Många assistansföretag/kooperativ har egna utbildningar till sina anställda assistenter.

Folkhögskoleutbildningar för personliga assistenter

Kursregister över assistentutbildningar vid landets folkhögskolor.

YH-myndigheten för yrkeshögskolan

Leta efter utbildningar genom att klicka på "sök utbildningar" och därefter välja Utbildningsområdet "Hälso- och sjukvård samt socialt arbete"

Miroi privat utbildningsföretag som bland annat har utbildning till personlig assistent

Utbildningar och rådgivning till assistansberättigade

Många anordnare, både kooperativ och företag, ger sina kunder/medlemmar utbildning exempelvis i att arbetsleda sin assistenter.

IfA - Intressegruppen för assistansberättigade

Ger utbildningar och kurser både för assistansberättigade och assistenter.

BOSSE råd och stöd

Arbetskooperativ som erbjuder utbildningar och rådgivning till personer med funktionsnedsättningar i Stockholms län.

LASSE brukarstödcenter

Erbjuder rådgivning och kurser personer med fysiska funktionsnedsättning och flerfunktionsnedsättningar i Västra Götalandsregionen.

Brukarstödcentra Västerbotten

Erbjuder juridisk rådgivning till personer med funktionsnedsättning i Västerbotten.

Förteckning över teman och respektive artiklar

TEMA - Regeringsrättsdomar

- Regeringsrättsdom - Tid för dubbelassistans ska räknas när Försäkringskassan beräknar grundläggande behov, 2010-07-01

TEMA - Bidragsbrott i personlig assistans

- Ett fåtal konstaterade bidragsbrott rör assistansersättning, 2010-05-31
- Jonas Franksson, debattör och assistansberättigad - "Riskabelt att tala om ett mörkertal utan att ha bevis", 2010-05-30

TEMA - Kvalitet i personlig assistans

- Anita Fink Knudsen, KFO - "Att enbart räkna aktivitetstid är förödande för kvaliteten i personlig assistans", 2010-07-08
- John Magnus Roos - "assistansanvändaren reduceras till ett objekt om enbart aktivitetstid räknas vid bedömningarna", 2010-05-25

TEMA - Tystnadsplikt, sekretess och anmälningsplikt i personlig assistans

- Ulla Clevnert, Socialstyrelsen - "Glädjande att regeringen vill tydliggöra att lex Sarah och tystnadsplikt gäller i all assistans", 2010-05-10
- Staffan Olsson - "Det råder stor oklarhet om anställdas tystnadsplikt i LASS", 2010-05-07

TEMA - Behovsbedömning av personlig assistans i kommunerna

- Hans Andersson, assistansanvändare - "Enligt kommunen ska min hustru sköta hela hushållet", 2010-04-01

TEMA - Skatteverket granskar personlig assistans

- Göran Fredriksson, Ordförande i Bransch personlig assistans i Vårdföretagarna svarar på frågor om Skatteverkets granskning, 2009-08-20
- Skatteverket, Alf Järhall - "vår granskning har visat tre branschspecifika skattefel", 2009-05-08

TEMA - Tillsyn av assistans

- Zeinab Daugaard, PARO - "Vid tillsyn av assistans bör fokus ligga på kundens upplevelse av kvalitet", 2010-04-20
- Socialstyrelsen, Katarina Pihl - "vi tog över länsstyrelsernas tillsynsroll vid årsskiftet", 2010-02-03

TEMA - Välj assistansform med hjälp av Assistanskolls guider

- Assistanskoll Nyhetsbrev 2010-06-22, 2010-06-22
- Om personlig assistans, 2010-05-11
- Att välja assistansanordnare, 2009-11-30.
- Att vara egen arbetsgivare, 2009-11-30

TEMA - FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Adolf Ratzka - "Handikappörelsen sov när FN-konventionen översattes", 2009-11-23

TEMA - Propositioner utifrån LSS-kommitténs slutbetänkande

- Försäkringskassan, Tomas Sundberg - "Endast en lagändring i LSS § 9a kan ändra vår tillämpning av grundläggande behov", 2010-06-18
- Mathias Blomberg, CJ Advokatbyrå - "Socialutskottets tillkännagivande kan betyda att man inte tänker göra något åt Försäkringskassans bedömningar", 2010-06-04
- Se riksdagsdebatten om personlig assistans, 2010-05-27.
- Elina Linna, Vänsterpartistisk ledamot i Socialutskottet - "Tillkännagivandet innebär att regeringen brustit i omdöme", 2010-05-25

- Maria Lundqvist Brömster, Folkpartistisk ledamot i Socialutskottet - "Socialutskottets tillkännagivande är ett förtydligande av lagstiftningen", 2010-05-24
- Lars U Granberg, Socialdemokratisk ledamot i Socialutskottet - "magstarkt av Försäkringskassan att tala om mytbildning kring behovsbedömningarna", 2010-05-24
- Kenneth Johansson, C-Ordförande i Socialutskottet - "Socialutskottets ställningstagande är en stark markering", 2010-05-20
- Socialutskottets betänkande om LSS-propositionen klart, 2010-05-19
- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "Vi tolkar regeringens proposition som att de tycker vi är på rätt väg", 2010-04-22
- Anne Marie Brodén, M-ledamot i LSS-kommittén samt kultur och finansutskottet - "tid där assistenten är till förfogande är en viktig del av personlig assistans", 2010-04-22
- Zeinab Daugaard, PARO - "Vid tillsyn av assistans bör fokus ligga på kundens upplevelse av kvalitet", 2010-04-20
- Magnus Johansson, Miljöpartiet - "Regeringen tittar på medan Försäkringskassan gör det smutsiga jobbet", 2010-03-25
- Regeringen lägger fram propositionen "Personlig assistans och andra insatser - åtgärder för ökad kvalitet och trygghet", 2010-03-23
- Lars U Granberg, Socialdemokraterna - "personlig service med boendestöd är i högsta grad en valfråga", 2010-03-19.
- Maria Lundqvist Brömster, Fp- ledamot, Socialutskottet - "Bedömningen av grundläggande behov behöver förtydligas i lagstiftningen", 2010-03-09
- Mathias Blomberg, CJ Advokatbyrå - "Funktionsnedsattas liv offras på ett altare av enhetlighet och exakthet", 2010-02-25
- Vilhelm Ekensteen, IfA- Intressegruppen för Assistansberättigade - "Vill regeringen att Försäkringskassan ska presentera nya nedskärningsförslag?", 2010-02-25
- Maria Larsson, Äldre- och folkhälsominister - "det finns idag ett adekvat lagstöd när det gäller beslut om grundläggande behov inom personlig assistans", 2010-02-25
- Maria Larsson, Äldre och folkhälsominister - "Huvudsyftet med lagrådsremissen är att stärka kvalitet, tillsyn och kontroll av personlig assistans och LSS", 2010-02-19
- Förslag till propositionstext för kommande LSS-proposition lämnat till lagrådet, 2010-02-07
- Kenneth Johansson, C-Ordförande i Socialutskottet - "Jag bedömer att en första LSS-proposition kommer i mars 2010", 2009-12-08

TEMA - Sjuklöner för assistenter

- Hanna Eriksson, STIL, - "Trots dom i Regeringsrätten vägrar vissa kommuner betala ut sjuklöner", 2009-11-25
- Pernilla Hålen, OP assistans - "vill man att assistansberättigade ska fly från Gävleborg?", 2009-11-24

TEMA - "aktiv tid" och "tid där assistenten är till förfogande"

- Hans Andersson, assistansanvändare - "Enligt kommunen ska min hustru sköta hela hushållet", 2010-04-01
- Handikapp och brukarrörelsens representanter lämnar samarbetet kring behovsbedömningsinstrumentet, 2010-02-01
- Kaliber SR P1 del två, 2010-01-24
- Kaliber P1, "Husarrest eller frihet med assistans?", 2010-01-18
- Elina Linna, (V), Socialutskottet - "Bedömningsinstrumentet riskerar ta bort syftet med assistansreformen", 2009-12-16
- Maria Lundqvist Brömster, Folkpartiet - "Jag har redan mött enskilda som drabbats av minuttänkandet", 2009-12-15
- Vilhelm Ekensteen, IfA - Intressegruppen för assistansberättigade - "Assistansreformen riskerar att slitas i trasor", 2009-11-09
- Försäkringskassan, Tomas Sundberg - "Instrumentet kan komma att leda till ett minuttänkande", 2009-10-23

TEMA - Assistansersättningens schablonbelopp

- Vårdföretagarna - "En höjning av schablonbeloppet med 2,3 procent hotar mångfalden av assistansutförare", 2010-07-02
- Försäkringskassan, Tomas Sundberg - "Tre schabloner kan minska flexibiliteten men ger bättre kostnadstäckning", 2009-11-26
- Henrik Kjellberg, Socialdepartementet - "Vi har inte genomfört besparingsförslag från slutbetänkandet", 2009-10-28
- Kommunal och Vårdföretagarna - "Regeringen har genomfört en av besparingarna i slutbetänkandet", 2009-10-12

TEMA - Hjälpmedel, individuella eller arbetstekniska?

- Maria Larsson, Äldre och Folkhälsominister - "Förordningen för assistansersättning ska preciseras vad gäller hjälpmedel", 2010-02-19
- Roger O Nilsson, Landstinget Gävleborg - "Ett individuellt hjälpmedel måste kunna hanteras fysiskt av individen", 2009-12-10
- Gun Nilsson, mamma till Annica Nilsson - "Hade vi haft råd med takliftrar hade vi köpt det för länge sedan", 2009-11-25
- Kenneth Johansson, Ordförande i Socialutskottet - "rätten till hjälpmedel behöver tydliggöras i lagstiftning", 2009-11-24
- Pernilla Hålen, OP assistans - "vill man att assistansberättigade ska fly från Gävleborg?", 2009-11-24
- Göran Fredriksson, Vårdföretagarna - "Arbetsmiljön bli lidande av att vissa landsting inte beviljar hjälpmedel", 2009-07-13

TEMA - Arbetsmiljölagen, AML

- Hanna Kauppi, VD, Särnmark assistans - "vi har att lära av de goda exemplen", 2009-08-19.
- Stefan Pelc, egen arbetsgivare - "Om mina assistenter mår bra, mår jag bra", 2009-07-13
- Lena Retzius, Kommunal - "Arbetsmiljöarbetet får inte stanna vid brandskydd och lyftteknik", 2009-07-13
- Helena Karnström och Susanne Stengård, - "Arbetsmiljöverkets inspektion hade hemtjänst som utgångspunkt", 2009-06-08
- Alen Fazlic, Arbetsmiljöverket - "Bättre inom belastningsergonomi, sämre inom hot och våld", 2009-05-12
- Alen Fazlic, Arbetsmiljöverket - "Vi värderar inte assistenternas arbetsuppgifter så länge en riskbedömning gjorts", 2009-05-12
- Personliga assistenters arbetsuppgifter, 2007-11-14
- Alla personliga assistenter ska omfattas av arbetsmiljölagen, 2007-10-18

TEMA - Historik kring LSS-reformen

- /assistanskoll/Rattigheten-som-blev-dyr.pdf, 2008-06-01

TEMA - Assistansanvändares egna erfarenheter

- Intervju med Erling Fredriksson, 57 år och assistansberättigad, 2009-03-10
- "Erfarenhet och envishet gör resan bra" av Jessica Smaaland, 2008-02-01
- "Boss över sitt liv" av Yasmin Jungstedt, 2008-02-01
- Rekrytering av personliga assistenter del 1, 2008-01-24
- "Erfarenheter av assistansanordnare" av Jessica Smaaland, 2007-11-07
- "Att anvisa sina assistenter" av Bengt Elmén, 2007-11-01
- Svar på Resa med personlig assistans, 2007-06-16
- Att resa med personlig assistans, 2007-05-15

TEMA - LSS-handläggarens roll

- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "våra LASS-handläggare går en ettårig internutbildning", 2010-03-25
- Helena Molarin, chefshandläggare, Östhammars kommun - "Vi informerar om Assistanskoll i vårt skriftliga material", 2010-02-17
- LSS-handläggarens roll vid valet av assistansanordnare, 2008-02-26
- LSS-handläggarens roll vid överklagandet av ett LSS-beslut, 2008-02-26

- LSS-handläggarens roll gentemot kommunala assistansutförare, 2008-02-26
- Mikael - "varför jag sökte extern rättshjälp vid mitt överklagande", 2008-02-26

TEMA - Kollektivavtal

- Joakim Oscarsson, Kommunal - "Från 1 juli 2010 kan assistenter tillsvidareanställas i PAN-avtalet", 2010-06-29
- Kollektivavtal hittills ingen fråga för LSS-kommittén, 2008-03-19
- Assistansia - "Därför har vi valt att teckna kollektivavtal", 2008-03-19
- KFO - "Kollektivavtal främjar seriös assistans", 2008-03-19
- FAKTA, kollektivavtal för personliga assistenter, 2008-03-19
- Kommunal - "kollektivavtal borde vara obligatoriskt", 2008-03-19
- Stefan Pelc - "Kollektivavtal ger mig och mina assistenter trygghet", 2008-03-19
- Personligassistent.com - "kollektivavtal är en vanlig fråga på vårt diskussionsforum", 2008-03-19
- IfA- "kollektivavtal är en del av vår kvalitetsstämpel", 2008-03-19

TEMA - Assistans eller frånvaro av assistans i andra länder

- I Flandern är alla assistansanvändare egna arbetsgivare till sina assistenter, 2010-06-1
- Irina Parhomenko, Lettland - "Synen på personer med funktionsnedsättning har förbättrats i Lettland", 2010-03-23
- Arthur Klimchenko, 22 år, Kaliningrad - "Personlig assistans skulle säkert vara bra, men jag skulle vara rädd för att bli dominerad", 2010-03-11
- Sergey Kiselev, Ordförande i Apparel - "Synen på personer med funktionsnedsättning är mycket negativ i Ryssland", 2010-03-11
- Irland - Ideologiskt skifte på gång i Irland, 2009-01-23
- Grekland - Stelios lever självständigt med hjälp av familjen, 2009-01-23
- Tyskland - har inkomstbeprövad assistans, 2009-01-23
- Island - Få har beviljats assistans på Island, 2009-01-23
- Kroatien - Kroaterna är stolta över sin handikappolitik, 2009-01-23
- Spanien - Spanjorerna kämpar för mera personlig assistans, 2009-01-23
- Flandern, Belgien - Lång kö för personlig assistans, 2009-01-21
- Lettland - "Vi vill få hjälp att starta assistansprojekt", 2009-01-21
- Finland - "Den nya assistanslagen når inte ända fram", 2009-01-21

TEMA - Riskkapitalföretag in i assistansbranschen.

- Ägarförhållanden i assistansbranschen - juni 2010, 2010-06-11
- Ägarförhållanden i assistansbranschen - juni 2009, 2009-07-20
- Per Strömberg, SIFR - "Expansionsplanerna hos de riskkapitaluppköpta assistansföretagen kan påverkas av finanskrisen", 2009-02-27
- Karsten Inde, VD för Olivia Holding, svarar på frågor om förvärvet av Nordström assistans och slutbetänkandet, 2008-09-15
- Ägarförhållanden i assistansbranschen, 2008-07-01
- Konkurrensverket - "Konkurrensen är god i assistansbranschen", 2008-06-15
- STIL - "hos oss går alla pengar till assistans", 2008-04-20
- Åsa-Pia Järliden Bergström, LO-ekonomerna - "LO är försiktigt positiva till riskkapitalföretag", 2008-04-12
- IfA, - "Oligopolbildningar kan komma att hota valfriheten", 2008-04-12
- ME-assistans - "tio kunder är lagom för oss", 2008-04-10
- Per Granath, Humana Group - "Riskkapitalföretag har visat intresse för oss", 2008-04-08
- Karsten Inde, Olivia Holding - "Vi vill femdubbla omsättningen", 2008-04-07
- Per Strömberg - "personlig assistans är en idealisk riskkapitalbransch", 2008-03-28
- Svenska Riskkapitalföreningen - "riskkapital ger starka företag", 2008-03-25

TEMA - Avräkningsperiodens effekter för egna arbetsgivare

- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "Sexmånadersperioden har gett problem för egna arbetsgivare", 2009-10-07

- Folkpartister kritiserar Socialdepartementets proposition i frågan om sparad assistansersättning, 2008-03-06
- Försäkringskassans och LSS-kommitténs syn på sparad assistansersättning, 2008-01-17
- Sparad assistansersättning till kostnader utifrån arbetsgivaransvaret, 2008-01-17
- Sparad assistansersättning till stora assistansomkostnader, 2008-01-17
- Sparad assistansersättning inför tvister med anställda, 2008-01-17
- Anderberg, Petet. 2007-10. "Kort om assistansberedningens delbetänkande med Stefan Pelc, egen arbetsgivare för sina assistenter"., 2007-10-01
- Anderberg, Petet. 2007-10. "Assistansutredningens delbetänkande - Hårdare tag mot användare av assistans!"., 1990-01-01

TEMA - Lagstiftningen 1 juli 2008, effekter och analys

- Mikael Sindahl, Skatteverket - "medel som avsatts till assistansomkostnader kan användas av en före detta kund om det är avtalat", 2009-05-14
- Mikael Sindahl, Skatteverket - "det är möjligt för en assistansanordnare att reservera assistansomkostnader inför en planerad resa eller utbildning", 2008-12-16
- Hanna Kauppi, VD, Särnmark - "Egna arbetsgivare kommer inte att kunna fullfölja sitt arbetsgivaransvar", 2008-05-22
- Stefan Pelc, egen arbetsgivare - "Privata medel kan komma att bli lösningen", 2008-05-20
- Försäkringskassan - "Det blir en låsning till sexmånadersperioden för egna arbetsgivare", 2008-05-14
- Skatteverket - "Hela assistansersättningen räknas som inkomst i näringsverksamhet", 2008-05-05
- Beslut om propositionen taget i Socialutskottet, 2008-04-03

TEMA - Upphandling av personlig assistans i kommunerna

- Göran Fredriksson, VD Frösunda LSS AB svarar på frågor om upphandlingen av assistans i Södermalms stadsdelsförvaltning, 2010-03-29
- Frösunda LSS AB ny assistansutförare till Södermalms stadsdelsförvaltning, 2010-02-19
- Kjell Carlsson, Södermalms stadsdelsförvaltning - "assistansberättigade bör ha stort inflytande hos den nye utföraren", 2009-11-23
- Besim Akdogan, VD för Omsorgshuset AB, svarar på frågor om uppdraget som assistansutförare för vuxna i Visbyområdet i Gotlands kommun, 2009-10-19
- Lena Lager, Socialdirektör i Gotlands kommun, svarar på frågor om upphandlingen av personlig assistans i Visbyområdet, 2009-06-11
- Sture Jonasson, STIL - "Ett alternativ utan vinstintresse bör finnas med vid kommunala upphandlingar", 2008-11-06
- Vårdföretagarna - "upphandling av assistans ökar kvaliteten", 2008-07-15
- IfA- Intressegruppen för Assistansberättigade - "Valfrihet är enda garantin för självbestämmande", 2008-07-14
- Per Granath, VD för Assistansia AB, svarar på frågor om uppdraget som assistansutförare i Staffanstorps kommun, 2008-07-10
- Genomförd upphandling i Staffanstorp - "Nio assistansbrukare tas över av Assistansia AB", 2008-07-04
- Planerad upphandling i Visby - "Vi vill få in fler privata aktörer", 2008-07-04
- Konkurrensverket - "Anbudskarteller kan förekomma vid offentlig upphandling", 2008-07-04
- Kommunal - "Upphandling kan begränsa valfriheten", 2008-06-05

TEMA - Försäkringskassan stramar upp regler kring assistansersättning

- Adolf Ratzka - Var går gränsen för att få assistansersättning?, 2010-07-21
- Regeringsrätten: Kritik mot rådande rättstillämpning ska lämnas till regeringen, 2010-07-14
- DN-reportage om skärpta regler för assistansersättning, 2010-07-02
- Carinas assistans halverades efter omprövningen, 2010-04-29
- P1-morgon "Personlig assistans dras in", 2010-04-26
- Anne Marie Brodén, M-ledamot i LSS-kommittén samt kultur och finansutskottet - "tid där assistenten är till förfogande är en viktig del av personlig assistans", 2010-04-22

- Regeringen lägger fram propositionen "Personlig assistans och andra insatser - åtgärder för ökad kvalitet och trygghet", 2010-03-23
- Vilhelm Ekensteen, IfA- Intressegruppen för Assistansberättigade - "Vill regeringen att Försäkringskassan ska presentera nya nedskärningsförslag?" , 2010-02-25
- Kopia på fråga ställd av Elina Linna (V) samt svar från äldre- och folkhälsominister Maria Larsson , 2009-11-13
- Elina Linna (V) - "Jag stödjer Folkpartiets motion" , 2009-11-13
- Vilhelm Ekensteen, IfA - Intressegruppen för assistansberättigade - "Assistansreformen riskerar att slitas i trasor" , 2009-11-09
- Jonas Franksson - "Assistansens struktur ifrågasätts" , 2009-10-29
- Folkpartister lämnar motion till riksdagen med krav att rätt till arbete, bilda familj och att kunna leva jämlikt lyfts in i LSS., 2009-10-09
- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "Vi kan komma att definiera integritetskänsliga delar i fler grundläggande behov än måltider", 2009-10-08
- Mathias Blomberg, CJ Advokatbyrå - "det drivs en konsekvent linje i att begränsa antalet beviljanden av personlig assistans" , 2009-09-23
- Hanna Eriksson, STIL - "Det är inte rimligt att du tvingas välja bort din assistans om du börjar i skola eller daglig verksamhet" , 2009-09-01
- "assistansen minskades från 24 timmar per dygn till noll", 2008-09-15
- Sofia Tedsjö - "LSS-Kommitténs förslag till besparingar har till viss del redan påbörjats av Försäkringskassan", 2008-09-08
- Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft - "Personer med kognitiva funktionsnedsättningar diskrimineras av Försäkringskassan", 2008-09-03
- Stefan Käll - "De nya reglerna stämmer inte med lagens intentioner", 2008-08-12
- Försäkringskassan - "Endast egna arbetsgivare kan få assistansersättning utbetald vid sjukhusvistelse", 2008-07-10
- Försäkringskassan - "Grundläggande behov ska vara av en speciell karaktär", 2008-07-10

TEMA - Försäkringskassans vägledning

- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "Vi kan komma att definiera integritetskänsliga delar i fler grundläggande behov än måltider", 2009-10-08
- Försäkringskassans nya vägledning: sammanfattning av flera viktiga förändringar, 2009-03-05
- Försäkringskassans nya Vägledning, del 2 - "Vi har haft ett nära samarbete med Skatteverket om skrivningarna", 2009-02-27
- Försäkringskassans nya Vägledning, del 1 - "Vi backar något om grundläggande behov i matsituationen", 2009-02-27

TEMA - Kostnadseffektivitet i personlig assistans jämfört med andra stödformer

- Peter Brusén - "Assistans ska inte bara ses som en kostnad", 2008-08-15
- /lsskostnad_files/lss200805kostnad.pdf, 2008-05-01

TEMA - Kommuner som assistansanordnare

- Gustaf Hoffstedt, moderat Ordförande i Socialnämnden, Gotlands kommun svarar på kritik från Länsstyrelsen i Gotlands län. , 2009-10-19
- Brittmarie Fagerlund, Länsstyrelsen, Gotlands län - "Hjälp med trädgårdsskötsel ska avgöras i en individuell bedömning" , 2009-07-21
- Zeinab Ghailan, VD, Din Assistans, - "Vi har avtal om att utföra assistans till personer som har SoL-insatser" , 2009-07-13
- "goda levnadsvillkor och synen på assistenternas arbetsuppgifter hänger ihop", 2008-12-15
- Mathias Blomberg, CJ Advokatbyrå - "nivån för goda levnadsvillkor ska sättas utifrån människor som inte har funktionsnedsättningar", 2008-12-11
- Maria Knight, Länsstyrelsen i Uppsala län - "Tierps kommun har ändrat sina LSS-riktlinjer i en positiv riktning", 2008-11-07
- SKL, Sveriges kommuner och landsting - "Länsstyrelserna kritiserar kommunerna på ett orättvist sätt", 2008-11-04
- Ulla Clevnert, Socialstyrelsen - "kommunerna saknar ibland kunskap om skillnaden mellan LSS och SoL-insatser", 2008-10-10

- Konkurrensverket - "Öppenhet i kommunernas ekonomiska redovisning gynnar konkurrens", 2008-08-27
- Länsstyrelsen - "Kommunala riktlinjer begränsar ofta den assistansberättigade", 2008-08-27
- Skilnad på stöd från LSS och från SoL, Socialtjänstlagen, 2008-01-17

TEMA - Arbetstidslagen, ATL

- FAKTA om Arbetstidslagen, ATL, 2009-03-12
- Försäkringskassan - "Vi kan anmäla brott mot Arbetstidslagen till Arbetsmiljöverket", 2009-03-12
- Hanna Kauppi, KFS - "Hanteringen av Arbetstidslagen borde vara en sak för arbetsmarknadens parter", 2009-03-12
- Anita Fink Knudsen, KFO - "Assistenter tvingas arbeta deltid när jourtimmarna ingår i den totala arbetstiden", 2009-03-12
- Kommunal, Lena Retzius - "Biståndsbedömarna bör inte bevilja för många jourtimmar i förhållande till vanliga assistanstimmar", 2009-03-12
- Egenföretagande sätter arbetstidslagen ur spel, 2007-09-01

TEMA - Enbart grundläggande behov föreslås utesluta assistans enligt LSS-kommitténs slutbetänkande

- Linnea Darell, LSS-kommittén - "Vi avsåg personer som inte är medvetna om sin omgivning", 2009-03-26
- Patrik Häljeryd, Sandvikens kommun - "En sjättedel av de assistansberättigade måste flytta till gruppboenden", 2009-03-19
- Föreningen JAG, Cecilia Blanck - "Det har uppstått en mytbildning om att medvetlösa får assistans", 2009-03-19

TEMA - LSS-kommitténs slutbetänkande

- Socialstyrelsen - "Den som beviljats en LSS-insats bör få behålla den även om lagstiftningen förändras", 2009-04-08
- Cecilia Blanck, Föreningen JAG - Det grundläggande behovet "ingående kunskap" behövs för att undvika tvångsåtgärder, 2009-04-07
- Hans Eriksson, anhörig - "Osäkerheten är traumatisk för assistansberättigade och deras anhöriga", 2009-04-06
- Remissvar - möjlighet att leva som andra, ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning, 2009-03-03
- Gemensamt uttalande angående Betänkandet "Möjlighet att leva som andra" (SOU 2008:77), 2009-03-03
- Försäkringskassan - "brukaren bör ha en lagfäst rätt till insyn i hur assistansersättningen används", 2009-02-10
- Lena Retzius, Kommunal - "13 600 assistenter kommer att bli arbetslösa", 2009-01-27
- Sjuklön i schablon - ett orimligt förslag, 2009-01-23
- "De som får LSS-insatsen "personlig service med boendestöd" bör få vara kvar hos sina assistansanordnare", 2008-12-10
- Sture Jonasson, STIL - "Extrema kommuner får inte normera beviljandet av assistansersättning", 2008-11-04
- SKL, Sveriges kommuner och landsting - "Slutbetänkandet är positivt, men det går inte hela vägen", 2008-11-04
- Konsekvenser för assistansanordnare, 2008-10-14
- Konsekvenser för assistansberättigade, 2008-10-14
- Peter Brusén, Socialstyrelsen - "personlig assistans kan få en jämförelsetjänst liknande äldreguiden", 2008-10-10
- Stefan Pelc - "en lång tid av osäkerhet väntar många assistansberättigade", 2008-09-17
- Kenneth Johansson, Ordförande i LSS-kommittén, svarar på frågor om LSS-kommitténs slutbetänkande, 2008-09-15
- Mona-Lisa Norrman - "Det genomsnittliga veckoantalet assistanstimmar ska sänkas från 106 till 100", 2008-08-12
- Tillbaka till hemtjänsten, 2008-05-01

TEMA - Marknadsföring hos assistansanordnare

- Göran Fredriksson, Vårdföretagarna - "marknadsföring bör hanteras med oerhört gott omdöme" , 2009-08-10
- Åsa, - "Min dotter kändes som en handelsvara" , 2009-06-10
- Tomas Sundberg, Försäkringskassan - "Kontaktuppgifter till assistansberättigade är sekretesskyddade" , 2009-06-10
- Staffan Olsson, - "Att lämna ut kontaktuppgifter är ett allvarligt sekretessbrott" , 2009-06-10

TEMA - Behovsbedömningsinstrument för personlig assistans under utarbetning

- Veronica Hedenmark - "Assistansuppropet visar att oerhört många berörs", 2010-04-13
- Lars U Granberg, Socialdemokraterna - "Socialstyrelsen måste acceptera brukarorganisationernas krav" , 2010-03-19
- Mathias Blomberg, CJ Advokatbyrå - "Funktionsnedsattas liv offras på ett altare av enhetlighet och exakthet" , 2010-02-25
- Brukarorganisationerna ställer krav för att samarbeta med Socialstyrelsen om bedömningsinstrumentet , 2010-02-09
- Testversionen av bedömningsinstrumentet är utlagt på Internet , 2010-02-04
- Jonas Franksson, STIL - "Hur ska du kunna leva ett liv i frihet om alla dina aktiviteter är förutbestämda?" , 2010-02-02
- Håkan Ceder, överdirektör, Socialstyrelsen, - "testningen av bedömningsinstrumentet skjuts upp" , 2010-02-02
- Handikapp och brukarrörelsens representanter lämnar samarbetet kring behovsbedömningsinstrumentet , 2010-02-01
- Kaliber SR P1 del två , 2010-01-24
- Kaliber P1, "Husarrest eller frihet med assistans?" , 2010-01-18
- Elina Linna, (V), Socialutskottet - "Bedömningsinstrumentet riskerar ta bort syftet med assistansreformen" , 2009-12-16
- Maria Lundqvist Brömster, Folkpartiet - "Jag har redan mött enskilda som drabbats av minuttänkandet" , 2009-12-15
- Kenneth Johansson, C-Ordförande i Socialutskottet - "Instrumentet riskerar att bli integritetskränkande" , 2009-12-04
- Försäkringskassan, Tomas Sundberg - "Instrumentet kan komma att leda till ett minuttänkande" , 2009-10-23
- Kommunal - "Behovsbedömningsinstrumentet riskerar förvandla assistansen till hemtjänst", 2009-09-11
- Lennart Jansson, IMS - "Bedömningsinstrumentet avgör inte om någon får personlig assistans" , 2009-09-03
- Göran Fredriksson, Vårdföretagarna - "Instrumentet som ska bedöma behovet av assistans liknar ett indiskt reptrick" , 2009-07-14
- /assistanskoll/Skrivelse-Regeringen-SoS-FK.pdf, 2009-05-19
- Adolf Ratzka - "Utgångspunkten ska vara individens egna föreställningar om vad man vill utträta i livet", 2009-02-27
- Jonas Franksson, STIL - "Instrumentet riskerar ersätta individens omdöme", 2009-01-27
- Lennart Jansson, IMS - "instrumentet ska täcka in alla behov som kan berättiga till personlig assistans", 2008-11-25.

TEMA - Arbeta och utöva föräldraansvar genom assistans

- Funktionsnedsatta efterfrågar personligt stöd på arbetsplatsen , 2010-02-12
- Carina Fasth, assistansberättigad - "Assistansen gör att jag kan vara en fullvärdig anställd" , 2009-11-11
- /assistanskoll/carina tror inte pa tvaarsgransen.pdf, 2009-11-01
- Folkpartiet liberalerna - "Stoppa Försäkringskassans hårdare hållning och lyft in rätt till arbete och föräldraansvar i LSS" , 2009-10-29
- Jonas Franksson - "Utan assistans skulle jag leva i ett Anna Anka-förhållande" , 2009-10-29
- Vilhelm Ekensteen, Ordförande i lfA, Intressegruppen för Assistansberättigade kommenterar intervju med Lars U Granberg, 2009-10-06

- Lars U Granberg, Socialdemokraterna - "Assistans för att kunna arbeta och utöva föräldraansvar var en ickefråga i LSS-kommittén", 2009-09-29

TEMA - Debatt om LSS-kommitténs slutbetänkande och personlig assistans

- Urban Fernqvist, verksamhetsledare på Synskadades riksförbund uttalar sig om "personlig service med boendestöd" , 2009-05-28
- Lars U Granberg svarar på kritiken, 2009-05-20
- Ann-Marie Brodén, moderat ledamot i LSS-kommittén, svarar Lars U Granberg, Socialdemokraterna , 2009-05-08
- Chatrine Pålsson Ahlgren och Rosita Runegrund, kristdemokratiska ledamöter i Socialutskottet svarar
- Lars U Granberg, Socialdemokraterna, 2009-05-05
- Vilhelm Ekensteen, Ordförande i IfA, kommenterar Lars U Granberg (s) och övriga ledamöter i Socialutskottet, 2009-05-05
- Margareta B Kjellin, moderat ledamot i Socialutskottet, svarar Lars U Granberg, Socialdemokraterna , 2009-04-27
- Gunnel Wallin, Centerpartistisk ledamot i Socialutskottet svarar Lars U Granberg, 2009-04-24
- Linnea Darell, Folkpartistisk ledamot i LSS-kommittén svarar Lars U Granberg, Socialdemokraterna , 2009-04-24
- Maria Lundqvist Brömster, Folkpartistisk ledamot i Socialutskottet, svarar Lars U Granberg, Socialdemokraterna, 2009-04-22
- Lars U Granberg - "Jag ser gärna en lägre tröskel för att få assistans", 2009-04-15

Förteckning över kommuner som länkar till Assistanskoll

- [Burlöv kommun](#)
- [Falköping kommun](#)
- [Grums Kommun](#)
- [Lekebergs kommun](#)
- [Ludvika kommun](#)
- [Mora kommun](#)
- [Nordanstigs kommun](#)
- [Orust kommun](#)
- [Rättviks kommun](#)
- [Sollefteå kommun](#)
- [Sunne kommun](#)
- [Tomelilla kommun](#)
- [Upplands-Bro kommun](#)
- [Vänersborgs kommun](#)
- [Örebro kommun](#)
- [Östhammars kommun](#)

Andra länkar

[Landstinget i Östergötland](#)

Läs intervju med Östhammars kommun om varför de hänvisar assistansberättigade till Assistanskolls jämförelse av anordnare

[Helena Molarin, chefshandläggare, Östhammars kommun - "Vi informerar om Assistanskoll i vårt skriftliga material"](#)